

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Majandusteaduskond

Ärikorralduse instituut

Janne Mutli

**FINANTSSEISUNDI HINDAMINE 2013.–2017. AASTATEL ABB
AS NÄITEL**

Bakalaureusetöö

Õppekava TABB02/09, peeriala ärirahandus

Juhendaja: Helery Tasane, MA

Tallinn 2019

Deklareerin, et olen koostanud töö iseseisvalt ja olen viidanud kõikidele töö koostamisel kasutatud teiste autorite töödele, olulistele seisukohtadele ja andmetele, ning ei ole esitanud sama tööd varasemalt ainepunktide saamiseks. Töö pikkuseks on 8134 sõna sissejuhatusest kuni kokkuvõtte lõpuni.

Janne Mutli .....

(allkiri, kuupäev)

Üliõpilase kood: 155333TABB

Üliõpilase e-posti aadress: jannemutli@gmail.com

Juhendaja: Helery Tasane, MA:

Töö vastab kehtivatele nõuetele

.....

(allkiri, kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees:

Lubatud kaitsmisele

.....

(nimi, allkiri, kuupäev)

SISUKORD

LÜHIKOKKUVÕTE	4
SISSEJUHATUS	5
1. KIRJANDUSÜLEVAADE ETTEVÕTTE FINANTSANALÜÜSIST	7
2. FINANTSANALÜÜSI TÄHTSUS JA MEETODID	10
3. ABB AS FINANTSANALÜÜS AASTATEL 2013–2017	13
3.1. ABB AS bilansi ja kasumiaruande horisontaalne analüüs.....	14
3.2. ABB AS bilansi ja kasumiaruande vertikaalne analüüs	16
3.3. ABB AS ning AS Harju Elekter hálbeanalüüsi võrdlus	20
3.4. Suhtarvud	22
3.4.1. Likviidsussuhtarvud	23
3.4.2. Kapitali struktuuri näitajad.....	26
3.4.3. Toimimissuhtarvud.....	30
3.4.4. Tasuvuse ehk rentaabluuse analüüs.....	32
KOKKUVÕTE.....	35
SUMMARY	38
KASUTATUD ALLIKATE LOETELU	41
LISAD	43
Lisa 1. ABB AS bilanss aastatel 2013–2017	43
Lisa 2. ABB AS kasumiaruanne aastatel 2013–2017	44
Lisa 3. ABB AS bilansi vertikaalanalüüs aastatel 2013–2017	45
Lisa 4. ABB AS bilansi horisontaalanalüüs aastatel 2013–2017.....	46
Lisa 5. ABB AS kasumiaruande vertikaalanalüüs aastatel 2013–2017.....	48
Lisa 6. ABB AS kasumiaruande horisontaalanalüüs aastatel 2013–2017.....	49
Lisa 7. AS Harju Elektri bilanss aastatel 2013–2017	50
Lisa 8. AS Harju Elekter kasumiaruanne aastatel 2013–2017.....	51
Lisa 9. AS Harju Elektri bilansi vertikaalanalüüs aastatel 2013–2017.....	52
Lisa 10. AS Harju Elektri bilansi horisontaalanalüüs aastatel 2013–2017	54
Lisa 11. AS Harju Elektri kasumiaruande vertikaalanalüüs aastatel 2013–2017	56
Lisa 12. AS Harju Elektri kasumiaruande horisontaalanalüüs aastatel 2013–2017	57
Lisa 13. ABB AS ja AS Harju Elektri suhtarvude näitajad aastatel 2013–2017.....	58

LÜHIKOKKUVÕTE

Käesoleva bakalaureusetöö teema on „Finantsseisundi hindamine 2013. - 2017. aastatel ABB AS näitel“. Töö uurimisülesanded on järgnevad: 1) Anda kirjandusülevaade finantsanalüüsist; 2) Teostada bilansi ja kasumiaruande horisontaal- ja vertikaalanalüüs; 3) Viia läbi suhtarvuanalüüs; 4) Teha analüüside ning suhtarvude põhjal järeldused. Lõputöö eesmärk on ettevõtte ABB AS finantsnäitajate hindamine ning võrrelda finantsanalüüsi aastate põhjal ning AS Harju Elektriga.

Käesolevas töös võrreldakse ettevõtet ABB AS ettevõttega AS Harju Elekter, kes on suurim olemasolev konkurent Eestis. Analüüsimiseks on kasutatud suhtarvude ning vertikaal- ja horisontaalanalüüsi. Analüüsi tulemusena saab tuua välja tuua järgmist:

- Suurimad muutused horisontaal- ja vertikaalanalüüsis ABB AS jaoks on olnud puhaskasum, mis 2016. aastal tõusis 1164% võrreldes baasaastaga, kuid juba järgneval aastal oli negatiivne. Sellegipoolest tuleb täheldada, et kui puhaskahjum oli pea 2 miljonit eurot, kasvas eelmiste perioodide jaotamata kasum samal aastal 41,6%, mis on absoluutväärtuses 43 miljonit eurot, mis omakorda näitab, et ettevõtte tegevus on kasumlik.
- Likviidsussuhtarvude põhjal on ettevõtte rahuldava maksevõimega. Toimimissuhtarvud näitasid, et ettevõtte peaks tegelema maksetingimuste lühendamise, kuna viimasel analüüsitava aastal oli liiga palju raha klientide all kinni. Tasuvuse suhtarvude kohta võib öelda, et ettevõtte peaks püüdlema efektiivsuse suurendamise poole. Kapitali struktuuri näitajate kohaselt näitab, et keskmiselt 60% ettevõtte varadest on soetatud võõrvahendite arvel.
- Suhtarvude analüüsist selgub, et investorite vaatepunktist on mõistlikum investeerida AS Harju Elektrisse. Autor jõudis järeldusele, et vaatamata mitte nii tulemuslikule aastale, on ABB sellegipoolest suutnud toime tulla keerulistes olukordades ning säilitanud oma positsiooni turul.

Võtmesõnad: ABB AS, finantsanalüüs, bilanss, kasumiaruanne, horisontaalanalüüs

SISSEJUHATUS

Ärianalüüs on mahukas protsess, millela oleks edukas majandustegevus mõeldamatu. Samuti aitab see näha laialdasemalt ettevõtte olukorda ning on abiks eesmärkide seadmisel. Sellest, kui hästi õnnestub täita püstitatud eesmärgid, sõltuvad omakorda organisatsiooni sihipärasus ning tegevus. (Rünkla 2003) ABB AS on rahvusvaheline ettevõtte, mis tegutseb energeetika- ja automaatikavaldkonnas, teenindades infrastruktuuri- ja tööstusettevõtteid. (ABB Eestis 2018) ABB AS-i peamine eesmärk on parema maailma loomine – alustades jätkusuutlike elektri jaamade ehitamisest maailma kõige kõrvalisematesse piirkondadesse, autotehaste töötajate turvalisuse parandamisest ning uute reostusvastaste tehnoloogiate arendamisest, puudutades nende muudatustega miljonite inimeste elusid. (Miks ABB? 2018)

Käesoleva uurimistöö teema on seotud autori isikliku töökogemusega ettevõttes ABB AS. Kuna autor on töötanud käesolevas ettevõttes üle ühe aasta, otsustas autor pakkuda ka praktilist informatsiooni oma ettevõttele tehes uurimistöö viimase viie aasta majandusaruande põhjal, täpsemalt on uurimistöö eesmärgiks analüüsida ABB AS-i majandustulemusi aastatel 2013-2017. Antud uuring suurendab ABB AS juhatajate teadlikkust ning annab ideid tuleviku otsuste suhtes. Teadaolevalt ei ole varasemalt ettevõtte finantsseisu detailselt analüüsitud ning analüüsides ABB AS finantsaruandeid saab autor välja tuua ettepanekuid, mida peaks ettevõtte tegema, tõstmaks efektiivsust ning andmaks ideid millises suunas ettevõtet edasi arendada.

Käesoleva töö raames on autor püstitanud järgmised uurimisülesanded:

- anda kirjandusülevaade finantsanalüüsist;
- teostada bilansi ja kasumiaruande horisontaal- ja vertikaalanalüüs;
- viia läbi suhtarvuanalüüs;
- teha analüüside ning suhtarvude põhjal järeldused.

Lõputöö eesmärgiks on hinnata ettevõtte ABB AS finantsnäitajaid ning võrrelda neid aastate lõikes. Eesmärgi saavutamiseks kasutatakse kvantitatiivset uurimismeetodit - meetod, mille tulemusi väljendatakse arvandmetes. Töös kasutatavad algandmed saadakse ettevõtte majandusaasta aruannetest, mis on kättesaadavad kõigile.

Töö käigus võrreldakse ettevõtet ABB AS ettevõttega AS Harju Elekter kui suurima olemasoleva konkurendiga Eestis. Antud töö empiirilises osas analüüsitakse ABB AS 2013.–2017. aasta finantsaruandeid ning kasutatud on ettevõtete ABB AS ja AS Harju Elektri 2013–2017 majandusaasta aruandeid.

Uurimistöö koosneb kolmest peatükist. Esimeses peatükis tuuakse välja finantsanalüüsi teoreetiline pool ning tehakse kirjandusülevaade ettevõtte finantsanalüüsist. Samuti tutvustatakse varasemaid majandusteooriaid ning põgus ülevaade on tehtud Beaveri ning Altmani uuringutest. Esimese peatüki kirjutamiseks kasutab autor peamiselt võõrkeelset erialast kirjandust.

Teises peatükis on selgitatud finantsanalüüsi tähtsust ning välja on toodud finantsanalüüsi meetodid. Tehakse sissejuhatus, millised meetodeid kasutades hakatakse järgnevad peatükis ettevõtte näitajaid analüüsima. Samuti selgitatakse, miks ja kellele on finantsanalüüs oluline ning milliseid järeldusi saab antud tulemustest teha.

Kolmandas peatükis on lühidalt tutvustatud ettevõtet ABB AS – antakse ülevaade tegevusvaldkonnast ning vaatlusalusest ettevõttest. Teostatud on ettevõtte bilansi ning kasumiaruande horisontaal- ja vertikaalanalüüs ning neid analüüsitud, tulemusi on võrreldud AS Harju Elektri tulemustega. Samuti analüüsitakse ning võrreldakse relevantseid suhtarve.

Uurimistöö teoreetilise osa kirjutamiseks töötati läbi 37 allikat.

Suurt tänu soovib uurimistöö autor avaldada juhendaja Helery Tasasele, kes oli suunajaks ja abistajaks uurimistöö valmimisel.

1. KIRJANDUSÜLEVAADE ETTEVÖTTE FINANTSANALÜÜSIST

Hoolimata aastakümneid kestnud uurimistööst, pole siiani majandusteadlased suutnud välja tulla teooriaga, mis suudaks selgelt põhjendada finantseerimisotsuse tegemist ettevõttes (Sander 2003). Samuti ei ole finantsteadlased jõudnud üksmeelele, kuidas mõjutab maksejõuetus ettevõtte tegevust. Traditsiooniliselt on rahandus- ja finantsjuhtimise teoorias kujutatud maksejõuetust kui kulukat sündmust, sest see loob ettevõtetele kalduvuse teha asju, mis on kahjulikud võlgnikele ning niisamuti ka klientidele, tarnijatele ja töötajatele. Lisaks võib maksejõuetus olla kulukas, kui ettevõtte nõrgenenud seisund tekitab konkurentide agressiivse vastuse, kasutades ära võimalust saada turuosa. Samas on väidetud, et finantsraskused võivad parandada ettevõtte jõudlust, viidates asjaolule, et maksejõuetus võib parandada ettevõtte väärtust, sundides juhte tegema raskeid, kuid väärtust suurendavaid otsuseid, mida nad muidu võiksid vältida. (Opler, Titman 1994) Hiljutised finantskriisid meie kapitaliturgudel on näidanud, et kui finantsaruannete analüüs ja hindamine viiakse läbi hooletult ja ebaausalt, võib see tekitada tohutu väärtuse kaotuse meie kapitaliturgudel (Wahlen *et al.* 2008).

Viimaste aastakümnete jooksul on tehtud palju uuringuid, saamaks teada, millised on kõige kasulikud suhtarvud, mis aitavad vältida pankrotti (Pendlebury, Groves 2004, 193). Suhtarvude kasutamine algas lühiajalise võlgnevuse kattekordaja kasutamisest, mida hakati praktiseerima esialgu hindamiseks krediitivõimet. Tänapäeval kasutatakse suhtarve nii kreditoride, omanike juhtkonna jt jaoks, andmaks neile vajalikku informatsiooni. Suhtarve kasutatakse erinevate eesmärkide saavutamiseks, kuid samuti kasutatakse neid laialdaselt prognoosimaks ebaõnnestumist, mis omakorda aitavad ennetada ettevõtte ebaõnnestumist. (Beaver 1966) Beaver tegi uurimuse ettevõtete kohta, kes on läinud pankrotti ning kes mitte. Ettevõtted, mida ta klassifitseeris kui läbikukkunud ettevõtted, kõrvutas ta püsima jäänud ettevõtetega ning arvutas välja nende keskmised suhtarvud viie aasta perioodil enne pankrotistunud ettevõtete tegevuse lõpetamist. Ta avastas, et pankrotistunud ettevõtete finantsuhtarvud olid tunduvalt kehvemad kui püsima jäänud ettevõtetel. (Pendlebury, Groves 1994, 193) Samuti oli tema eesmärgiks välja selgitada, millised suhtarvud ennustavad paremini võimalikku maksejõuetust. Uuringus jõuti järeldusele, et täpseima ennustusvõimega on rahavoo ning kohustuste suhtarv, mille veamäär aasta enne pankrotistumist oli kõigest 13% ning viis aastat enne pankrotti minemist 22% (Beaver 1966).

Järgnev teemakohane tuntud analüüs on tehtud ameeriklasest majandusteadlase Altmani poolt, kes uuris ettevõtete pankrotistumise prognoosimist, mille aluseks on diskriminantanalüüs. Altmani uuringu kohaselt on võimalik ebaõnnestumist ennustada kuni kaks aastat varem. Sellegipoolest tunnistab ta oma 1968. aastal ilmunud artiklis, et üksikute suhtarvude põhjal tehtud järeldused võivad olla ennatlikud ning tekitada segadust. Näiteks võib tuua ettevõtte, kelle nõrk kasumlikkus ja maksevõime viitavad potentsiaalsele pankrotistumisele, kuigi kui ettevõttel on likviidsus keskmisest kõrgem, ei võeta olukorda tõsiselt (Altman 1968).

Ettevõtted püstitavad endale mitmeid finantsalaseid eesmärke võitmaks konkurente, lisaks on eesmärk suurendada läbimüüki ning turuosa ja hoiduda finantsraskustest, pankrotist või ebaõnnestumistest (Teearu, Krumm 2005, 9). Ebaõnnestumine on ettevõtte suutmatus täita maksmisele kuuluvaid finantskohustusi. Kui aga ettevõtete probleemide tuvastamiseks kasutatakse suhtarve, võib esineda, et ettevõtete probleemid avastatakse enne nende süvenemist. Sellistel puhkudel rakendatakse nõuetekohast käitumist ning võimalus on tegeleda probleemi lahendamiseega. Ebaõnnestuda võivad sellegipoolest ettevõtted, kelle nõrkuseid ei ole võimalik tuvastada suhtarvude kaudu. (Beaver 1966)

Ettevõtte tulemuslikkust hinnatakse peamiselt traditsiooniliste finantsnäitajate alusel (Rünkla 2003, 21). Ettevõtte tegevusel ning finantsseisundil on otsene seos. Olukorras, kus tunneme ettevõtte tugevusi, nõrkusi, ohtusid ja võimalusi ning juhime ja jälgime tegude kulge, on võimalus kindlamalt edasi minna. Finantsanalüüsi võib võrrelda ettevõttele diagnoosi panekuga. (Ilisson 2004) See aitab näha, millises seisus on antud momendil ettevõtte ning määratleda, millised otsused aitavad ettevõttel suurendada efektiivsust (Mautz, Angell 2006, 34). Finantsaruandeid analüüsides saadakse vastuseid järgnevatele ettevõtte finantsseisundit ja -edukust puudutavatele küsimustele (Alver, Reinberg 2002, 299–300):

- Kui hästi või halvasti äri edeneb?
- Millised on ettevõtte tugevused/nõrkused?
- Milline on ettevõtte seisund antud majandusharus?
- Kui maksevõimeline on ettevõtte?
- Kas ettevõtte genereerib piisavalt kasumit?
- Kas ettevõtte on jätkusuutlik?

Ettevõtte finantsanalüüsi tulemused on vajalikud praeguse hetke maksevõime hindamiseks ning samuti ka prognoosimaks tulevikku. Kui maksevõime on piisavalt tugev ning paraneb aastast aastasse, siis võib ettevõtte planeerida suuremaid kulutusi nõudvaid tuleviku arengukavasid, sest omakapitali olemasolu korral on võimalus saamaks laenu, lasta ringlusesse uusi aktsiaid ja ümber redigeerida kasumi jaotamist ning dividendide väljamaksmist. (Tšistjakov 1996, 21)

Finantsanalüüs on kogu äritegevuse kriitiline aspekt, kuna see annab tõhusa ülevaate organisatsiooni n-õ tervisest ja tulevikupotentsiaalidest. Lisaks annab laenuandjatele olulisi andmeid, mis võivad mõjutada aktsiate või intressimäärade hindu, võimaldades ka ettevõtete juhtidel hinnata ettevõtte ohte ja tulemuslikkust. (Rünkla 2003, 60)

Kotane ning Kuzmina-Merlino toovad välja, et finantsnäitajate analüüs aitab saada ülevaadet ettevõtte ja selle finantsstabiilsuse kohta. Tulemusi kasutatakse otsuste langetamisel ning puuduste märkamisel on võimalik neid kõrvaldada, mis parandab organisatsiooni tulemuslikkust. (Kotane, Kuzmina-Merlino 2003, 216)

Ettevõtte tegevuse analüüsimiseks vajalik teave saadakse finantsanalüüsi käigus, mis tugineb peamiselt raamatupidamisaruandlusele. Parema ülevaate saamiseks peab analüüsima mitme järjestikuse perioodi finantsaruandeid ning andmed tuleb püüda esitada võrreldaval kujul. Lisaks võrdlusele eelmiste perioodidega, tuleb ettevõtte finantsnäitajaid võrrelda ka teiste tegevusharu ettevõtete näitajatega, selgitamaks välja ettevõtte konkurentsipositsiooni. (Rünkla 2003, 60)

2. FINANTSANALÜÜSI TÄHTSUS JA MEETODID

Ettevõtete tegelikus juhtimises on töötulemuste analüüs saavutanud aina olulisema koha. Mida paremini ettevõtte töötavad ning mida enam kasutatakse ära kõiksuguseid tootmisvõimalusi, seda keerulisem on uute reservide leidmine. Analüüs annab võimaluse süveneda nähtuste olemusse ning märgata nende peidetud omadusi ja seoseid. (Tšistjakov 1996, 6)

Tearu ja Krumm (2005, 17) toovad välja kolm peamist finantsaruandluse analüüsi meetodit ning sarnaselt nendega klassifitseerib selliselt meetodeid ka Rünkla (2003, 60):

- 1) Horisontaalne analüüs – aruannete kirjete muutus aastast aastasse nii absoluutarvudes kui ka protsentuaalselt.
- 2) Vertikaalne analüüs – toob välja bilansikirjete protsendi bilansimahust või kasumiaruande kirjete suhte müügituludesse.
- 3) Suhtarvude analüüs – kahe või enama aruandelise näitaja jagatis.

Eelpool nimetatud analüüsides ning tulemustest tehakse pikemalt juttu 3. peatükis.

Finantsaruannete analüüs võib olla võimas vahend, selgitamaks välja valdkonnad, kus finantstulemusi on võimalik parandada. Seega annavad hoolika finantsaruande analüüsi tulemused infot juhtkonnale, kes saavad edaspidi kasutada infot ning samuti ka aega efektiivselt, parandamiseks ettevõtte tulemuslikkust. Pakkudes informatsiooni, mis suurendab tasuvust, on võimalik kasvatada olemasolevate klientide baasi ning suurendada kasumipotentsiaali. (Mautz, Angell 2006, 34)

Ettevõtete äritegevuse ja finantsseisundi hindamisel on oluline roll finantsjuhtimise otsuste tegemisel, aidates hinnata riske ja potentsiaalseid eeliseid (Kotane, Kuzmina-Merlino 2012, 216). Finantsanalüüs on kui ettevõtte hindamine, mil määratakse kindlaks majanduslik hetkeseis, ettevõtte tugevad ja nõrgad küljed ning meetmed, kuidas rakendada ettevõtte finantsseisu ning lahti seletada finantsaruannete sisu. Finantsanalüüs kujutab endast ettevõtte möödunud, käesoleva ja tulevikus oodatava rahandusliku olukorra hindamist finantsinformatsiooni alusel. Analüüsi tulemused aitavad mõista äriahandust, millest järelduvalt tehakse otsuseid, kuidas muuta ettevõtet

efektiivsemaks. Peamised raamatupidamisaruanded, mille põhjal järeldusi tehakse on bilanss, kasumiaruanne, rahavoogude aruanne ning omakapitali muutused. (Ilisson 2004)

Finantsaruandluse üks peamisi eesmärke on informeerida olemasolevaid ja potentsiaalseid investoreid, kreditore ning teisi ettevõttega seotud isikuid (Ilisson 2004, 61). Finantsaruanded on eelkõige määratud välistarbijale, kuid sellest on huvitatud ka ettevõtte juhtkond ja omanikud. Omanike peamine soov on saada tulu oma investeeringutelt, olles eelkõige huvitatud investeeritud kapitali tulukusest, ettevõtte finantsiliselt stabiilsusest, kasumi maksimeerimisest ning kahjumi minimeerimisest. Tegevjuhtkonna soov on aruande analüüsi põhjal mõõta oma tegevuse efektiivsust, sest pikas perspektiivis on nende vastutada omanike tuluootuse täitumine. (Alver, Reinberg 2002, 299) Juhtkonna seisukohalt on finantsanalüüsid ettevõtte edukuse seisukohast kriitilise tähtsusega, kuna see annab võimaluse selgitada välja potentsiaalsed finantsprobleemid, enne kui need jõuavad teha suuremat kahju (Reinberg 1999, 75). Lisaks eelnevale ollakse huvitatud varade rentaablusest ning puhtast käibekapitalist, hoidmaks ära võimalikke makseraskusi (Alver, Reinberg 2002, 333).

Nagu eelnevalt mainitud, on infost huvitatud ka investorid, kes on peamiselt huvitatud tegelikest ning ennustatud kasumitest, samuti ka kasumi kasvu stabiilsusest ning võimest luua vabased rahavoogusid, mida on võimalik reinvesteerida või maksta välja dividendidena (Wahlen *et al.* 2008). Soodsatel tingimustel finantskapitali kaasamise võti on säilitada pikaajaline kasumlikkus ja pakkuda investoritele atraktiivset tulu. Seega on enamiku investorite ja juhtide meelest kõige olulisemad kasumlikkuse meetmed. Pikaajalise kasumlikkuse eesmärgi saavutamiseks peavad ettevõtted siiski lühiajaliselt ellu jääma, täites finantskohustused õigeaegselt. (Mautz, Angell 2006, 32). Finantsinfo on investorite ja kreditoride jaoks väga oluline, kuna rahaline seis määrab ettevõtte likviidsuse ning edasise käekäigu. (Reinberg 1999, 67)

Ettevõtte finantsaruanne on oluline ka pankadele - krediidi pakkujad püüavad välja selgitada, kas ettevõtte vajab lisavahendeid ning jälgivad, kuidas on minevikus kaetud lühi- ja pikaajaliste vahendite nappust. Lisaks hindavad pangad, kas ettevõtte jääb piisavalt kaua püsima ning võimet täita tulevasi laenukohustusi ja suutlikkust tasuda laenuintresse (Fridson 1995, 158). Lisaks eelpool nimetatutele on finantsaruandest huvitatud ka tarnijad, kreditorid, konkurendid ning töötajad, kes on huvitatud ettevõtte tegevustulemustest, arvete õigeaegselt tasumisest ning jätkusuutlikkusest. (Alver, Reinberg 2002, 299)

Finantsanalüüsis eristatakse kolme põhietappi (Aruste 2007, 11):

- 1) Ettevalmistav etapp – määratakse kindlaks analüüsi eesmärgid
- 2) Näitajate arvutamine ning interpreteerimine – reeglina kasutatakse kolme finantsanalüüsi liiki:
  - näitajate analüüs – võrreldakse finantsnäitajaid aruandeperioodi alguse ja lõpuga
  - vertikaalanalüüs
  - horisontaalanalüüs
- 3) Järelduste tegemine – analüüsitakse tulemusi ning soovitatakse, kuidas teha parendusi.

Lisaks finantsaruannetele peab analüüs tuginema ka ettevõtte muule infole nii firmast kui ka majandusharust, kus ettevõtte tegutseb. Ainuüksi ettevõtte kasumi või müügikäibe põhjal otsuste tegemine ei ole efektiivne ning lisaks eelnevale on vajalik firma perspektiivide koostamine. (Alver, Reinberg 2002, 297)

3. ABB AS FINANTSANALÜÜS AASTATEL 2013–2017

ABB AS on Eestis registreeritud E-krediidiinfo andmetel 20.12.1991 (E-krediidiinfo 2018). Tegevust alustas Eestis 1992. aastal kahe inimesega, kuid juba aasta lõpuks oli ABB-s 10 töötajat ning 2016. aastaks töötas ettevõttes ligi 1500 inimest. ABB müügitulu on eelnimetatud aastate jooksul Eestis kasvanud 31 956 eurolt (500 000 kroonilt) 1,8 miljoni euroni 2016. aasta seisuga. (ABB Eestis 2017)

Analüüsima eesmärgiks on ettevõtte ABB AS finantsseisu aastate 2013–2017 lõikes, viiakse läbi finantsanalüüs. Järgnevalt analüüsitud majandusaasta aruanded on pärit E-krediidiinfo kodulehelt. Kasutatud on 2013.–2017. aastate majandusaruandeid, analüüsitakse eelnimetaud aastate bilansse ning kasumiaruandeid ja tuuakse välja erinevused aastate lõikes, mis jäävad silma ning võivad tekitada küsimusi. Lisaks võrreldakse ABB AS tulemusi AS Harju Elektri omadega, saamaks parem ülevaade ettevõtte tegevustulemusest võrreldes konkurentidega. ABB AS-i suhtarve võrreldakse AS Harju Elektriga ning eelpool nimetatud ettevõtete bilansid ja kasumiaruanded on täies mahus välja toodud lisades 1,2,7 ja 8.

Raamatupidamisbilanss on aruanne, mis näitab raamatupidamiskohustuslase finantsseisundi hetkeseisu, hõlmates aktiva, kohustused ning omakapitali. Piltlikult öeldes seisatatakse aruande tegemise päeval mõneks hetkeks ettevõtte tegevus ning kirjutatakse antud hetkeseisuga üles kõigi vajalike näitajate väärtused. Bilansil on kaks poolt: vasakul poolel aktiva, kus kajastatakse ettevõtte vara ning paremal passiva, kus kajastatakse kohustisi ning omakapitali. (Aruste 2007, 105) Aktiva ning passiva peavad olema võrdsed (Tearu, Krumm 2005, 18).

Kasumiaruanne mõeldakse aruandeperioodi puhaskasumit või -kahjumit kindla ajaperioodi jooksul ning mõeldakse tulu, mida omanikel on võimalik kas dividendidena välja võtta või säilitada ning seejärel reinvesteerida (Peterson 2000, 102). Kasumiaruanne on bilansiga väga tihedalt seotud, seletades detailsemalt lahti bilansi kirje aruandeperioodi kasum (kahjum).

3.1. ABB AS bilansi ja kasumiaruande horisontaalne analüüs

Horisontaalanalüüsi puhul võrreldakse erinevate perioodide näitajaid ning tuuakse välja aruandekirjete muutused rahalisel või protsentuaalsel kujul kõrvutades kahe või enama aasta aruandeid, misjärel analüüsitakse periooditi aset leidvaid muutuseid. Teisiti öeldes näitab horisontaalanalüüs aruandekirjete muutust aastast aastasse, võttes baasaasta jäägiks 100%. (Mautz, Angell 2006, 27) Müügikasv on kõige otsesem meede nägemaks kahjusid müügikulude vähenemisel. Hindamaks, mil määral kaotatakse müügitulu kaotatud kasumit ja väärtust, vaadeldakse ka varude tootlust ja tegevustulusid. (Opler, Titman 1994, 1015–1016)

Bilansi horisontaalne analüüs näitab, kui palju on bilansikirje jääk aastate jooksul muutunud. Bilansikirje jääk on 100%, järgnevate perioodide jäägid aga bilansikirje jäägi suhe algperioodi jääki (Aruste 2007, 30). Bilansi horisontaalne analüüs toob välja, millised muutused on toimunud põhivara ja pikaajaliste kohustuste koosseisus (Ilisson 2004, 79). Horisontaalanalüüsi arvutusvalem on antud valemis 3.1.1:

$$\frac{\text{Analüüsitava perioodi näitaja} - \text{baasperioodi näitaja}}{\text{Baasperioodi näitaja}} \cdot 100 \quad (3.1.1)$$

Autor koostas ABB AS-i viie aasta (2013–2017) bilansinäitajate põhjal horisontaalanalüüsi, mis on esitatud lisas 4. Bilansikirje algjäägiks on võetud 100%. Võrreldes 2014. ja 2015. a bilanssi, jääb silma, et pikaajalised kohustused maksti 2015. aasta lõpuks ära ning jääk on 0, mis on iga ettevõtte jaoks väga positiivne tulemus. Seetõttu on tõusnud aga lühiajaliste kohustuste osakaal - pikaajalised kohustused konverteeritakse iga aasta lõpul ka lühiajalisteks selles osas, mis aasta jooksul ära tasutakse. Sellegipoolest tehti järgneval aastal pea 15 miljoni euro suurune investeering tütar- ja sidusettevõtjatesse, millest pool investeeriti tehaste tootmiseseadmetesse ja Tallinnas avatud globaalse äriteeninduskeskuse (GBS) loomisele ning arendamisele. Lisaks suunati osa investeeringutest ettevõtte raamatupidamis- ja palgaarvestussüsteemide arendusse, mis on GBS-is igapäevane töövahend. Samuti jääb silma aruandeaasta kasum (kahjum), mis näitab, et pea iga aasta väheneb puhaskasum. Vaid aastal 2016 tõusis see märgatavalt, täpsemalt 1164%, kuid kõik järgnevad aastad on puhaskasum võrreldes eelneva aastaga vähenenud. Tähele tuleb panna, et kui varasemalt on eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum) iga aasta vähenenud, siis 2017. aastal tõusis see 41,6% võrreldes baasaastaga. Ülejäänud ABB AS bilansiliste näitajate puhul suuri muutusi näha ei olnud.

Kasumiaruande horisontaalanalüüs näitab kulude ja tulude suurenemist läbi aastate, lisaks millise kulukirje suurenemine või vähenemine on oluliselt mõjutanud kasumit, kas suurenenud on materjalikulu, tööjõu- või rendikulu. (Ilisson 2004, 79) Kõige esimese perioodi tulu või kulu arvestatakse 100% ning järgmiste perioodide tulud-kulud on esitatud protsendina baasperioodi tulusse või kulusse (Aruste 2007, 21). Autor koostas ABB AS 5 aasta (2013–2017) kasumiaruannete põhjal horisontaalanalüüsi, mis on välja toodud lisa 6.

Võrreldes 2014. aasta kasumiaruannet eelneva aastaga jääb silma, et aruandeaasta kasum on vähenenud 33,3% võrra. Majandusaruande põhjal on üks põhjustest mootorite ja generaatorite tehase raske aasta. Tehase tellimuste maht vähenes pea 10% ning müügitulu langes enam kui 30% (ABB AS majandusaasta aruanne 2013). Suurim erinevus kasumiaruandes on muude äritulude tõus - protsentuaalselt 1686,3%, mis on peamiselt tekkinud järgmiste kirjete arvelt: kasum materiaalse põhivara müügist, mis tõusis 5653%, ning kasum ärivaldkonna müügist, mis oli 2013. aastal 0, kuid 2014. aastal 2074. Samuti on näha, et valmis- ja lõpetamata toodangu varude jääkide muutus on olnud –110,2% suurune. Sellegipoolest on vähenenud muud ärikulud 58,7% võrra, peamiselt kirjete kahjum materiaalse põhivara müügist ning kahjum valuutakursi muutustest arvelt ning samamoodi vähenes ka müügitulu 19% võrra.

2015. aastal on protsentuaalselt toimunud mitmeid suuremaid muudatusi, täpsemalt on eelneva perioodiga võrreldes toimunud –246,5 protsendi suurune muutus valmis- ja lõpetamata toodangu varude jääkide muutuses. Lisaks –312,4% suurune muutus muudes ärikuludes, mis on peamiselt muutunud kirje kahjum valuutakursi muutustest ning kirje trahvid, viivised ja hüvitised arvelt, vastavalt –523,7% ning –638,1%. Vähenenud on muud äritulud pea 85% võrra, suurim muutus tuleneb kirjetest kasum materiaalse põhivara müügist ning kokku muud äritulud, samuti vähenesid ka muud finantstulud ja -kulud 100% võrra. Puhaskasum on vähenenud 84% võrra ning niisamuti ka ärikasum 66,9% võrra, mis on tingitud suurenenud kuludest.

Ainuüksi 2016. aasta kasumiaruandele peale vaadates jäävad silma head tulemused ning suurem kasum. Antud aastal kasvas maht suuresti tänu eksporditellimustele. Kuigi müügitulu on tõusnud vaid 19,5%, siis puhaskasum erines lausa 35%, mis on suuresti mõjutatud vähenenud kuludes, näiteks võib tuua tulumaksu, mis on vähenenud 69% võrra. See omakorda tähendab, et puhaskasum on selle võrra suurem. Valmis- ja lõpetamata toodangu varude jääkide muutus on aastast aastasse üsna kõikuv, mis tähendab, et ka 2016. aastal on eelneva aastaga võrreldes toimunud –110,5%-line muutus. Valuutakursi muutuse tõttu vähenesid ka muud äritulud ning -

kulud, vastavalt 82,2% ning 81,1% võrra. Ärikulude muutus on peamiselt tingitud vähenenud kahjumist valuutakursi muutustest ning samuti vähenesid trahvid, viivised ja hüvitised.

2017. aastal on järjekordselt suure hüppe teinud valmis- ja lõpetamata toodangu varude jääkide muutus, mille muutus oli 900%. Kuigi müügitulu on vähenenud vaid 1,5% võrra, siis see-eest on kulud suurenenud niivõrd palju, et ärikasumist on saanud ärikahjum ning protsentuaalne vahe on -109,4%. Kuna langes ärikasum, vähenesid ka kasum enne maksustamist -114,8% ning samuti ka puhaskasum -115,5%.

Kasumiaruande horisontaalanalüüsi tulemusena selgub, et eduka 2016. aasta põhjustasid suurenenud maht tänu eksporditellimustele, mistõttu oli suurem müügitulu ning samuti hoiti kulusid madalamal. Üldiselt kaasnevad küll tuludega suuremad kulud, kuid antud aastal leiti häid lahendusi, mistõttu ei olnud kulutused ülemäära suured. Ettevõtte hakkas teenima kahjumit 2017. aastal, mil tulud ei olnud olulised väiksemad võrreldes eelneva aastaga, kuid see-eest olid kulutused liiga suured, millega kaasnes aasta lõpus ka ärikahjum. Seda kinnitab ka majandusaasta aruanne, kus toodi selgelt välja, et 2017. aasta tulemused jäid oodatud kasvule alla (ABB AS majandusaasta aruanne 2017, 3). Nimelt oli 2017. aasta aruandeaasta kahjum 1,9 miljonit eurot, samas kui aasta varem oli kasum 12,8 miljonit eurot. 2017. aasta lõpuks oli aruandeaasta kasum võrreldes eelneva perioodiga langenud -115,5% võrra ning teenides kahjumit tuleb teha muudatusi ettevõtte-siseselt.

3.2. ABB AS bilansi ja kasumiaruande vertikaalne analüüs

Bilansi vertikaalne analüüs toob välja, kui suur on bilansikirjete suhe bilansimahtu. Kasumiaruande vertikaalse analüüsi eesmärk on välja tuua kõigi kirjete suhet müügituludesse. Võrreldes ettevõtet teiste ettevõtetega samal tegevusalal, peaks näha olema sarnaseid vertikaalseid suhteid. (Ilisson 2004, 79)

Vertikaalne analüüs tõstab esile seoseid, mis esinevad finantsaruannete kirjete vahel sama aasta jooksul, tuvastades muutused suhetes aja möödudes. Tulude ja kulude aruande vertikaalne analüüs viiakse aruannete andmestik hõlbustamaks võrreldavust rahaliselt kujult protsentuaalkujule. (Mautz, Angell 2006, 27) Bilansi vertikaalanalüüsiga tuuakse välja aktiva- ja passivakirjete suhteline tähtsus. Kasumiaruandes on aga võimalik leida näitajate osakaal müügikäibest, aidates

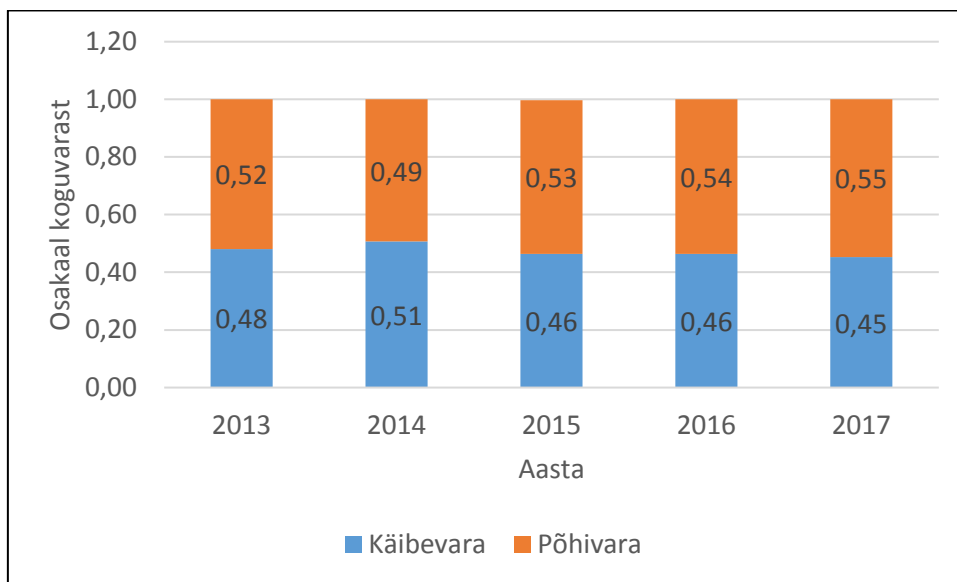

välja selgitada eri kululiikide osakaalu kasumi kujunemisel. Lisaks on hõlpsam silmata märkamata jäänud ebamajanduslikke ilminguid ja arengutendentse (Rünkla 2003, 60). ABB AS bilansi vertikaalanalüüs on toodud lisas 3.

Vertikaalanalüüsi puhul võetakse üldiselt baasnäitajaks müügitulu ning arvutatakse ülejäänud näitajate ja baasnäitajate suhe, väljendades arve protsentides. Tehes bilansi vertikaalanalüüsi valitakse baasnäitajaks bilansimaht. Vertikaalanalüüsi arvutusvalem on toodud valemis 3.2.1:

$$\frac{\text{Analüüsitava näitaja}}{\text{Baasnäitaja}} \cdot 100 \quad (3.2.1)$$

Käibevarad on lühikese kasuliku elueaga varad, mis on samal ajal üsna likviidsed, tuues välja raha ja varud. Kõige raskem on käibevaradest realiseerida varusid. Põhivarad on aga pikema aja jooksul kasutatavad varad, mille likviidsus on madalam ning mida üldiselt ei realiseerita lühiajaliste rahaprobleemide lahendamiseks. Põhivara jaguneb omakorda materiaalseteks ja immateriaalseteks. (Reinberg 1999, 18) Vertikaalanalüüsist selgub, et käibevara ja põhivara osatähtsus koguvaras on olnud läbi aastate stabiilne ning on muutunud üsna vähe. Antud näitajad on toodud välja joonisel 1.

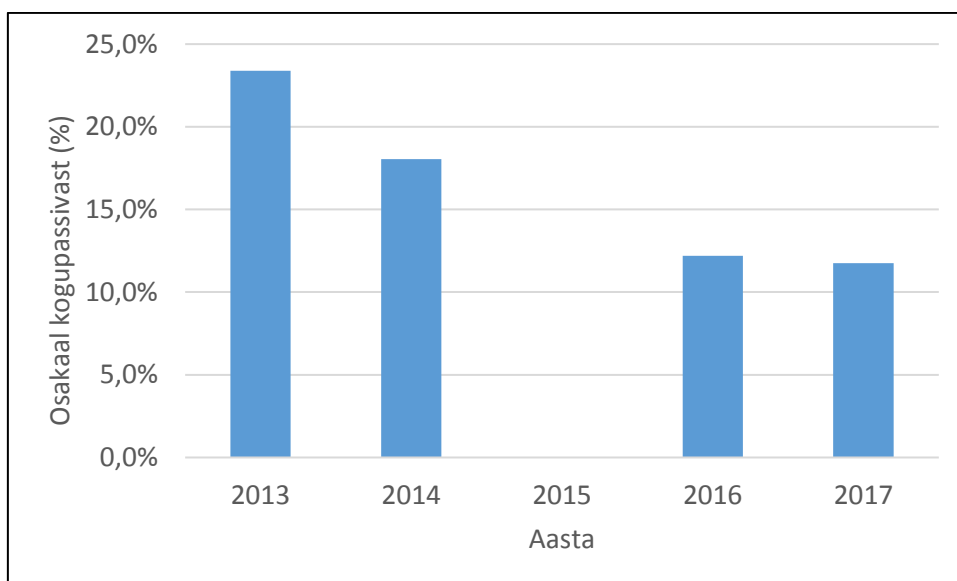

Joonis 1. ABB AS käibevara ja põhivara osatähtsus koguvaras aastatel 2013–2017
Allikas: Autori arvutused ABB AS 2013-2017 majandusaasta aruannete põhjal

Bilansi vertikaalanalüüsisist jääb silma, et suure osa ettevõtte põhivaradest moodustavad materiaalsed põhivarad - keskmiselt 47,3% (vt Lisa 3). Materiaalsed põhivarad on varad, mille maksumus on alates 1500 eurost ning milles kasulik eluiga on enam kui 1 aasta. (ABB AS majandusaasta aruanne 2017, 11) Vähima osa koguvaradest moodustab raha, mille keskmine jääk käibevarast aastatel 2013–2017 oli 2,1%. Antud numbrite põhjal saab teha järelduse, et ettevõtte on käitunud mõistlikult, kuna raha ei seisa pangavarvetel, vaid seda kasutatakse võlgade ning arvete maksmisele. Liiga suur raha osakaal käibevarast tähendab, et ettevõtte ei ole kasutanud ressursse efektiivsel (Reinberg 1999, 79).

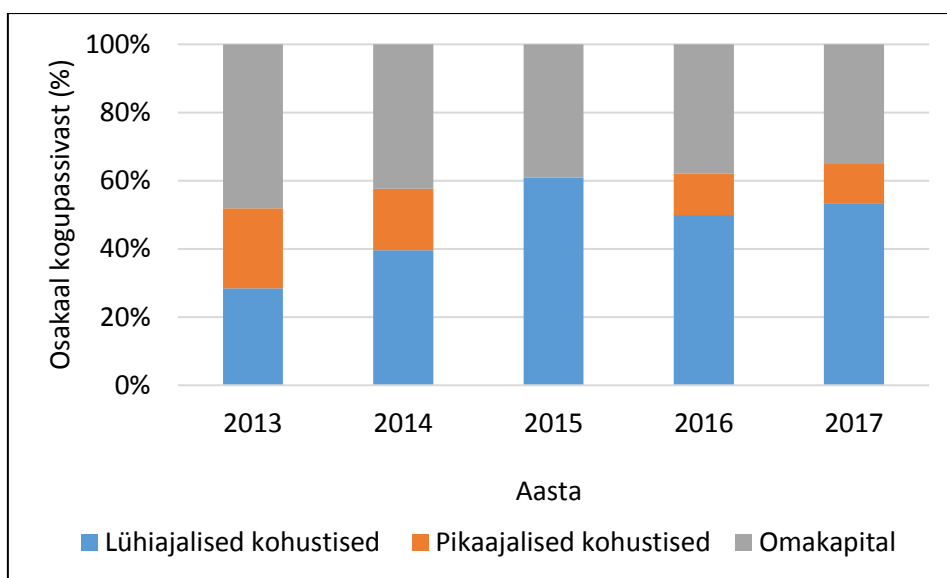
ABB AS käibevarade trend on pigem tõusev. Suurim langus jääb aastasse 2015, mil ettevõtte rahalised vahendid langesid 65,1%, lisaks langesid ka nõuded ja ettemaksud ning varud, vastavalt 11,2% ja 12,6% tuues endaga kaasa ka üldise käibevarade languse 15,6%. Pärast 2015. aasta langust on trend jällegi tõusvas joones. Positiivsena saab välja tuua 2016. aasta, mil nõuded ja ettemaksud kasvasid 66,8%, millega kaasnes üldine käibevarade seis paranemine. ABB AS keskmine käibevara osakaal koguvaradest on 47,3% ning põhivara keskmine 52,6%.

Ettevõtte lühiajalised kohustused passiva poolel moodustavad koguvaradest keskmiselt 46,5%, suurim näitaja on aasta 2015, mil lühiajalised kohustused olid 60,9% kogupassivast. Pikaajaliste laenukohustuste osakaal koguvaradest on keskmiselt 13,1%, kuid suure varieeruvuse tõttu toob autor välja ka iga-aastase pikaajaliste laenukohustuste osakaalu joonisel 2.

Joonis 2. ABB AS pikaajaliste laenukohustuste osakaal kogupassivast 2013–2017
Allikas: Autori koostatud ABB AS 2013–2017 majandusaasta aruannete põhjal

Jooniselt 2 eristub selgelt aasta 2015, mil maksti ära kõik ettevõtte pikaajalised kohustused, mis on ettevõtte poolt vaadatuna väga positiivne. Samas tuleb tähele panna (vt joonist 3), et antud aastal oli võlgade osakaal kokku sellegipoolest eelnevatest aastatest suurem. Joonisel 3 on välja toodud kohustuste ja omakapitali osatähtsused kogupassivas. Nagu selgus ka jooniselt 2, siis 2015. aastal puudusid pikaajalised kohustused, kuid joonis 3 toob välja, et suurenes lühiajaliste kohustuste osatähtsus, mis on aga põhjustatud sellest, et pikaajalised kohustused konverteeritakse iga aasta lõpul ka lühiajalisteks selles osas, mis aasta jooksul ära tasutakse. Kõige vähem oli kohustusi 2013. aastal ja kõige rohkem 2017. aastal.

Joonis 3. ABB AS kohustuste ja omakapitali osatähtsused kogupassivas aastatel 2013–2017
Allikas: Autori koostatud ABB AS 2013–2017 majandusaasta aruannete põhjal

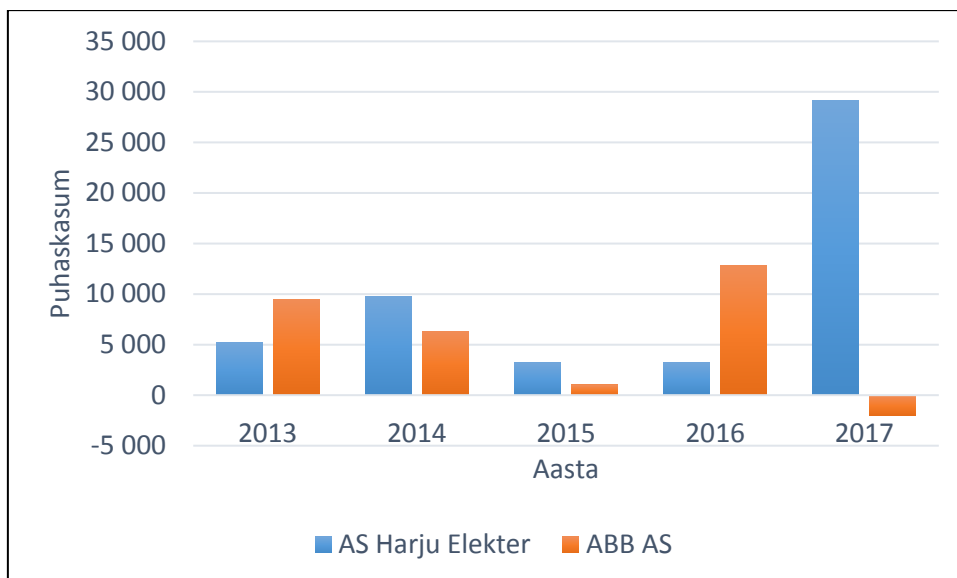
ABB AS kasumiaruande vertikaalanalüüs on välja toodud lisa 5 ning sellelt tuleb välja, et ABB AS aastate keskmine puhaskasum müügitulust on 3,1%, kusjuures parim tulemus on aastal 2016 ning halvim 2017. aastal, näitajad vastavalt 6,9% ning –1,1%. Suurimaks kuluallikaks on kirje kaubad, toore, materjal ja teenused, mis ABB puhul on keskmiselt 58,3% müügitulust. Lisaks jääb silma ka kirje mitmesugused tegevuskulud, mille alla kuuluvad näiteks juhtimistasud, lähetuskulud ning tööjõu rent, mis on müügitulust keskmiselt 14,4%. Ka tööjõukulud on märkimisväärne osa müügitulust, nimelt on aastate keskmine tööjõukulud 19,5%. Autori soovitusel peaks ettevõtte kaaluma tööjõukulude suurendamist, tagamaks seniste spetsialistide ettevõttesse jäämise, millega omakorda vähenevad uute töötajate koolituskulud.

3.3. ABB AS ning AS Harju Elekter hälbeanalüüsi võrdlus

Võrdlus kohalike ettevõtetega kujutab enda majandusseisu võrdlemist teiste sarnaste ettevõtetega, kes tegutsevad sarnasel tegevusalal (Ilisson 2004, 83). Eesti turul on raske leida otseseid konkurente, kuna sarnaseid ettevõtteid on turul vähe. Sellegipoolest on autor valinud konkurendiks ettevõtte AS Harju Elekter. Harju Elektri peamine tegevus on elektriseadmete ja -materjalide tootmine ning müük Balti mere regiooni tarbeks (Harju Elekter 2018). Samal ajal toodab ABB AS generaatoreid, ajameid, taastuvenergiaseadmeid, elektrikilpe, komplektalajaamasid ning müüb oma tooteid ning teenuseid (ABB Tegevusvaldkonnad 2018). Järgnevalt on võrreldud eelnimetatud ettevõtete horisontaal- ja vertikaalanalüüside tulemusi ning samuti on analüüsitud ettevõtete suhtarve. AS Harju Elektri bilansi ning kasumiaruande horisontaalanalüüsid on välja toodud lisades 10 ning 12 ja bilansi ning kasumiaruande vertikaalanalüüsid lisades 9 ja 11.

Võrreldes ABB AS ja AS Harju Elektri bilansi vertikaalanalüüsi, jääb selgelt silma raha olemasolu ettevõttes. Nimelt on Harju Elektril väga suur osa koguvaradest just nimelt raha. ABB 5 aasta keskmine on vaid 2,1% koguvaradest, mis kahvatub Harju Elektri 9,1% kõrval. Sellegipoolest ei ole hea, kui ettevõttel on liiga palju vaba raha, sest seda on võimalik ära kasutada palju efektiivsemalt. Kui ABB-l erinevad käibe- ning põhivara minimaalselt, siis Harju Elektril on põhivara osakaal koguvaradest suurem. Välja arvatud aasta 2017, mil suurenenud raha, varud ja lühiajalised finantsinvesteeringud on suurendanud ka käibevara osakaalu koguvaradest ning ületades põhivara osakaalu. Passiva poolelt hakkab silma omakapitali osakaal kogupassivast, mis on Harju Elektri puhul kogukohustustest 5 aasta keskmine 84,5%, samas kui ABB keskmine osa on 40,5%.

Lisaks tuleb kasumiaruandest välja, et tunduvalt suurema puhaskasumi müügitulust teenib Harju Elekter, kelle aastate keskmine puhaskasum müügitulust on lausa 13,8%, ABB keskmine seevastu on 3,1%, kusjuures 2017. aasta puhaskasum on negatiivne. Üldiselt on analüütikud rahul, kui tootmisettevõtete tulemus jääb 5–7% hulka, samas võib tulemus olla kas suurem või väiksem, olenevalt tootmis- ja müügitsüklist (Ilisson 2004, 101). ABB puhaskasumi suurim näitaja 5 aasta jooksul küündib 6,9 protsendini, samas kui Harju Elektril on see näitaja 28,4%, mis on väga hea tulemus. Puhaskasum aastate lõikes on toodud välja joonisel 4.

Joonis 4. ABB AS ja AS Harju Elekter puhaskasum aastatel 2013–2017

Allikas: Autori arvutused ABB AS ja AS Harju Elektri 2013–2017 majandusaasta aruannete põhjal

Suurimaks kuluallikaks tootmisettevõtetel on peamiselt kirje kaubad, toore, materjal ja teenused, mis ABB puhul on keskmiselt 58,3% müügitulust ning Harju Elektril 64,3%. Antud kulu on ka mõistetav, kuna tootmiseks on tarvis toorainet ja materjali, mis on ligi kaks kolmandikku eelpool nimetatud kirjest. Lisaks tuleb arvestada suuremate tööjõukuludega, kuna inimressursi abil tehakse toorainest valmisprodukt. Automatiseeritud tootmistehnoloogia kaasamine võib aidata küll vähendada tööjõukulusid, kuid kvaliteedi tagamiseks on tarvis palgata ka inimesi. ABB keskmine tööjõukulu oli 20% müügitulust.

Horisontaalanalüüsist selgub, et Harju Elektri jaoks on 2017. aasta olnud väga edukas. Nimelt on olnud puhaskasumi tõus lausa 803,6%, mis on mõjutatud suurenenud finantstuludest, mille tõus oli 3108,9%, mida omakorda on tugevalt mõjutatud tulu investeringute müügist. Sarnaselt puhaskasumiga on tõusnud ka müügitulu 67,4% võrra. ABB jaoks oli edukas aasta 2016, mil oli puhaskasumi tõus võrreldes eelneva aastaga lausa 1164,2%, mis on peamiselt tänu müügitulu suurenemisele. Kuigi suurenenud müügituluga kaasneb ka suurenenud kulud, olid tulud-kulud siiski paremini tasakaalus ning aasta lõppedes oli puhaskasum väga positiivne. Heale arengule viitasid väga positiivsed tulemusnäitajad, mis kujutas endast erakordselt edukat aastat mitmele ABB Eesti äriüksusele, sealhulgas suurenesid eksporditellimused (ABB AS majandusaasta aruanne 2016, 3).

2017. aastal leidis aset maailmamajanduse kiire ning laiapõhjaline tugevnemine, mis on mingil määral aidanud kaasa ka Harju Elektri edukusele. Samuti tegi Eesti majanduskasv 2017. aastal viimaste aastate kõige kiirema tõusu, mil majanduskasv oli viimase viie aasta kiireim. Eesti sisemajanduse koguprodukt suurenes 2017. aastal eelneva aastaga võrreldes 4,9%. (STAT 2018) Sellegipoolest jäi ABB antud aasta tulemused oodatud kasvule alla. Aruande seletuskirjast selgub, et suurim tagasilöökk saadi madalpingesüsteemide tehases, kus oli suur tellimuste arvu langus peamiselt seetõttu, et 2017. aastal ei olnud arenduses ühtegi suurt projekti. (ABB AS majandusaasta aruanne 2017, 3)

3.4. Suhtarvud

Peamiseks finantsanalüüsi meetodiks on suhtarvude analüüs, mis võimaldab esile tuua erinevate finantsnäitajate vahelisi seoseid. Võrdlemise käigus võrreldakse ettevõtte suhtarve eelmiste aastate näitajatega, majandusharu keskmistega ning konkurentidega. (Alver, Reinberg 2002, 305) Suhtarve väljendatakse kordades, eurodes, protsentides või päevades ning analüüsi käigus tuleb selgeks teha, millised on head või halvad tulemused (Ilisson 2004, 65).

Finantssuhtarve kasutatakse finantsaruande tugevuste ja nõrkuste välja selgitamiseks ning võrdlemaks kahe või enama firma aruandeid. Suhtarve võrreldakse nii enda ettevõtte varasemate finantsnäitajatega kui ka sarnaste ettevõtete finantsnäitajatega. (Tšistjakov 1996, 20) Arvutusi tehakse peamiselt aktsionäridele, kreditoridele ning teistele, kes on ettevõtte käekäigust otseselt huvitatud, nimelt aitab see hinnata ettevõtte finantsseisundit. Sellegipoolest ei ole võimalik langetada suhtarvude põhjal lõplikke otsuseid, selleks tuleb kombineerida eelnevat infot muu majandusliku, juhtimisalase ja turundusliku infoga. (Rünkla 2003, 60–61) Lisaks tuleb arvesse võtta, millises valdkonnas tegutseb ettevõtte ning vastavalt sellele teha suhtarvuanalüüs (Beaver 1966).

Järgnevates alapeatükkides tutvustatakse nelja eri liiki suhtarve ning tuuakse välja tähtsamaid näitajad. Sellegipoolest eristatakse põhiliselt viit liiki suhtarve (Alver, Reinberg 2002, 306):

- likviidsussuhtarvud – näitavad ettevõtte võimet katta oma lühiajalisi kohustusi;
- kapitali struktuuri arvud – näitavad, kui palju ettevõtte kasutab laenukapitali;

- toimimissuhtarvud – näitavad ettevõtte toimetulekut varadesse investeeritud vahendite juhtimisega;
- rentaablus ehk tasuvuse suhtarvud – näitavad ettevõtte rentaablust ehk kui palju toodab ettevõttesse investeeritud kapital kasumit;
- aktsiate väärtusnäitajad – hindavad firma turuväärtuse adekvaatsust.

Arvesse tuleb võtta, et suhtarvude arvutamine ei anna üldarusaama ettevõtte seisundist. Lisaks finantsotsustele võivad trendid muutuda ka muudel põhjustel, arvestama peab ka muutustega majandussektori ärikeskkonnas ning ettevõtte tegevusprotsessides. Samuti tuleb arvestada ka makromajandusliku keskkonnaga ning oluline on ka siseinfo tähtsus. (Aruste 2007, 15)

Suhtarvuanalüüs võimaldab omavahel võrrelda erineva suurusega ettevõtteid. Suhtarvuanalüüsi kasutades saab (Palepu, Healy 2013, 5–1):

- 1) võrrelda ettevõtte enda suhtarve aastate lõikes;
- 2) võrrelda ettevõtte suhtarve sama valdkonna ettevõtete suhtarvudega;
- 3) võrrelda ettevõtte suhtarve tegevusharu keskmistega.

Finantssuhtarvude uurimisel on oluline arvestada kitsaskohtadega. Tuleb arvestada erinevate asjaoludega, näiteks et ainult ühe suhtarvuga pole võimalik anda täielikku ülevaadet ettevõtte finantsolukorrast. Selgema pildi saamiseks peaks käsitlema 5–6 eri suhtarvu. Lisaks on suhtarvud üldjuhul tegevusharuti erinevad ning tegeledes mitme valdkonnaga, on keeruline kindlaks määrata, millise ettevõtte suhtarvudega tuleks antud firma näitajaid võrrelda. Samas on soovitatav võrrelda ettevõtte suhtarve pigem konkurentide suhtarvudega kui tegevusharu keskmistega. (Peterson 2000)

Käesoleva töö raames kasutatavad suhtarvud on välja arvutatud ning täies mahus esitatud lõputöö lisas 13.

3.4.1. Likviidsussuhtarvud

Brealey ja Myersi (1996) sõnul on likviidsuse väärtuse kindlaksmääramine üks rahanduse kümnest lahendamata probleemist. Reaalselt investeerivad ettevõtted suuri rahasummasid väga likviidsete finantsväärtpaperitega. (Kim *et al.* 1998) Likviidsusanalüüs on oluline hindamaks, kui võrd ettevõtte on võimeline tasuma lühiajalised kohustused. Lühiajaliste kohustuste tasumise võime

sõltub olemasolevast vabast rahast ning kergesti rahastatavast varast. (Reinberg 1999, 77). Likviidsus näitab ettevõtte valmidust tasuda oma võlgasid, täpsemalt öeldes, kas ettevõttel on lühiajaliste kohustuste täitmiseks piisavalt raha. Likviidsuse säilitamine on kõigi ettevõtete jaoks oluline küsimus. (Mautz, Angell 2006, 32) Kõige likviidsemaks varaks loetakse raha kassas või pangaarvel (Alver, Reinberg 2002, 307).

Kõige levinum likviidsusnäitaja on lühivõlgade üldine kattekordaja (teisisõnu maksevõime tase), mis näitab, mitu korda on käibevara kogumaksusus suurem lühiajaliste kohustuste summast, ning kiire maksevalmiduse kordaja, mis kajastab kõrgema likviidsusega käibevara suhet lühiajalistesse kohustustesse. (Reinberg 1999, 77-78) Kui maksevõime tase on liiga madal, võib see tähendada, et ettevõttel on raskusi lühiajaliste kohustuste tagasi maksmisega. Madal näitaja on tagajärjeks olukorrale, mil mõnda liiki käibevara on liiga vähe või on võlg liialt suur (Alver, Reinberg 2002, 309). Kui aga näitaja on liiga kõrge, on probleem ülemäärase investeerimisega käibevarasse või ressursside ebaefektiivse kasutamisega. Sellegipoolest on kreditoride poolt vaadatuna parem olukord, kui suhtarvu väärtus on suurem. (Teearu, Krumm 2005, 18)

Maksevõime tase arvutatakse järgneva valemi näol (Fridson 1995, 160):

$$\text{Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja} = \frac{\text{Käibevarad}}{\text{Lühiajalised kohustused}} \quad (3.4.1.1)$$

Tabel 1. ABB AS ja AS Harju Elektri lühiajalise võlgnevuse kattekordaja 2013–2017 (osakaal)

	2013	2014	2015	2016	2017	Keskmine	Mediaan
ABB AS	1,7	1,3	0,8	0,9	0,8	1,1	0,9
AS Harju Elekter	2,3	2,8	2,7	2,1	2,4	2,5	2,4

Allikas: ABB AS ning AS Harju Elektri majandusaasta aruanded 2013–2017, autori arvutused

Eelnimetatud näitaja osas on välja kujunenud üldised hindamiskriteeriumid (Teearu, Krumm 2005, 20):

- $K \geq 1,6$ hea maksevõime
- 1,2 – 1,59 rahuldav
- 0,9 – 1,19 mitterahuldav
- $K < 0,9$ nõrk

ABB aastate keskmine kattedekordaja on 1,1, mis on hindamiskriteeriumi kohaselt mitterahuldav tulemus. Antud näitaja tähendab, et 1 euro lühiajaliste kohustiste kohta oli ettevõttel 1,1 eurot käibevara. Samas kergitab keskmist näitajat 2013. aasta keskmisest kõrgem näitaja ning mediaan ehk keskmine tulemus on 0,929, mis on kriteeriumi kohaselt samuti mitterahuldav, kuid praktiliselt juba nõrk tulemus. Tulemus alla 1 näitab, et ettevõttel on parasjagu käibekapitali defitsiit (Tšistjakov 1996, 23). Harju Elektri tulemus on aga lausa üle 2, mis tähendab, et maksevõime on väga hea. Sellegipoolest tuleb arvestada, et tootmissfääris ei pea arväärtus olema nii kõrge ning et suurel ettevõttel nagu ABB AS on stabiilsemad sissetulekuallikad ning samuti ka kindlam rahalaekumine, mille arvelt võib ettevõtte hoida selle näitaja arväärtuse madalamal, võrreldes väikeste ettevõtetega. (Alver, Reinberg 2002, 309)

Teine levinud likviidsusnäitaja on kiire maksevalmiduse kordaja (happetest), mille valem on järgmine (Aruste 2007, 38):

$$Happetest = \frac{\text{Käibevara-varud}}{\text{Lühiajalised kohustised}} \quad (3.4.1.2)$$

Kiire maksevalmiduse kordaja näitab, mitu korda käibevara kogumaksumus ületab lühiajaliste kohustiste kogusummat (Alver, Reinberg 2002, 310).

Tabel 2. ABB AS ja AS Harju Elekter kiire maksevalmiduse kordaja 2013–2017 (osakaal)

	2013	2014	2015	2016	2017
ABB AS	1,08	0,79	0,46	0,68	0,56
AS Harju Elekter	1,65	2,03	1,70	1,01	2,08

Allikas: ABB AS ning AS Harju Elektri majandusaasta aruanded 2013–2017, autori arvutused

Kriteeriumid likviidsuskordaja hindamiseks (Alver, Reinber 2002, 20):

$K > 0,9$ hea maksevõime,

0,6-0,89 rahuldav,

0,3-0,59 mitterahuldav,

$K < 0,3$ nõrk.

Sarnaselt lühiajalise võlgnevuse kattedekordajaga on ka likviidsuskordaja Harju Elektril väga hea. Kriteeriumi kohaselt lausa väga hea, samas kui ABB-l on näitaja keskeltläbi rahuldav. Mida suurem on likviidsuskordaja, seda kõrgem on ettevõtte kiireloomuliste maksete tasumise võime.

Aastal 2013 on ABB AS maksevõime hea ning võimeline tasuma 108% lühiajalistest kohustustest. Järgnevad aastad on tulemus väiksem - üldiselt on tulemus rahuldav, kuid 2015. ning 2017. aasta tulemused on kriteeriumi kohaselt mitterahuldavad. See tähendab, et antud aastatel ei ole ettevõtte võimeline maksma tähtajaliselt oma lühiajalisi laene, maksma palkasid või tasuma arveid tarnijatele. Näiteks 2017. aastal oli ABB võimeline maksma vaid 56% lühiajalistest kohustustest, samas kui Harju Elektri näitaja oli 208%.

Lisaks eelnevatele suhtarvudele on väga levinud rahaline näitaja likviidsuse mõõtmiseks ka käibekapital. Puhas käibekapital on summa, mis näitab, mille võrra käibevarade maksumus ületab lühiajaliste kohustuste summat. (Aruste 2007, 36). Mida suurem on puhas käibekapital, seda kõrgem on ettevõtte likviidsus. Lisaks pakub see huvi kreditoridele, näidates, kui suures ulatuses on käibevara finantseerimiseks kasutatud omakapitali ja pikaajalist võõrkapitali. (Alver, Reinberg 2002, 308) Puhas käibekapitali valem on järgmine (Fridson 1995, 160):

$$\text{Puhas käibekapital} = \text{käibevara} - \text{lühiajalised kohustused} \quad (3.4.1.3)$$

Tabel 3. ABB AS ja AS Harju Elekter puhas käibekapital 2013–2017 (osakaal)

	2013	2014	2015	2016	2017
ABB AS	18 379	10 755	-12 667	-4 221	-10 174
AS Harju Elekter	9 788	16 751	12 380	9 856	31 577

Allikas: Autori arvutused ABB AS ja AS Harju Elektri 2013–2017 majandusaasta aruannete põhjal

Tabelist 3 on näha, et et aastad 2015–2017 on ABB jaoks olnud negatiivsed. Aruste (2007, 36) ütleb aga, et tootmisettevõtete puhas käibekapital peaks olema alati positiivne, nagu seda on Harju Elektil. Negatiivne puhas käibekapital viitab sellele, et lühiajalist kapitali kasutatakse põhivara finantseerimiseks. Samuti näitab ka, et ABB likviidsed varad ei kata ära lühiajalisi kohustusi. Kuna viimasel kolmel aastal oli puhas käibekapital negatiivne, võib juhtuda olukord, et tõsisema likviidsuskriisi korral ei ole ettevõtte võimeline tasuma oma jooksvaid võlgu ja kohustusi, mis võib lõppeda pankrotiga (Alver, Reinberg 2002, 308).

3.4.2. Kapitali struktuuri näitajad

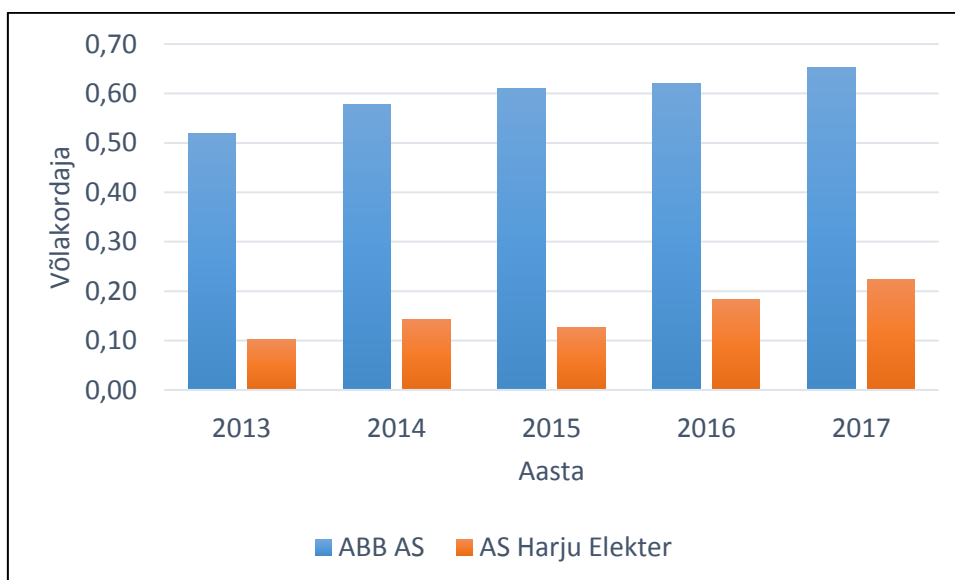
Kapitali struktuuri suhtarve kasutatakse ettevõtte varade finantseerimise ning ettevõtte võlakooormuse analüüsimisel. Antud suhtarvud aitavad iseloomustada firma võimet tasuda nii lühi-

kui ka pikaajalisi kohustisi. (Alver, Reinberg 2002, 315) Lisaks näitavad bilansis passiva struktuuri ja proportsiooni oma- ning võõrkapitali vahel (Reinberg 1999, 81).

Üheks olulisemas kapitali struktuuri suhtarvuks on võlakordaja, mis iseloomustab võõrkapitali osatähtsust kogukapitalist ehk millises proportsioonis on äriühingu vara finantseeritud laenukapitaliga. Võlakordaja valem on järgmine (Alver, Reinberg 2002 315):

$$Võlakordaja = \frac{Kohustused}{Kogupassiva} \quad (3.4.2.1)$$

Madal võlakordaja tähendab madalamat riski ning seetõttu eelistavad kreditorid näha võlakordajat madalana. Madal võlakordaja võimaldab kreditoridel saada pankroti korral tagasi kas või osa rahast. Mida kõrgem on võlakordaja, seda raskem on leida kreditore, kes oleksid nõus võtma riski. (Alver, Reinberg 2002, 315-316) Võlakordajat väljendatakse enamasti protsentides ning rusikareegli kohaselt võiks näitaja olla 0,5 ehk 50% ettevõtte varadest võiks olla soetatud võõrkapitali abil (Krumm Teearu 2005, 25). Kõrge võlakordaja näitab, et ettevõtte varasid finantseeritakse peamiselt kreditoride poolt, mitte aga omanike poolt. (Teearu, Bõtškova 1997, 23). Joonisel 5 on välja toodud eelpool nimetatud ettevõtete võlakordajad.

Joonis 5. ABB AS ja AS Harju Elekter võlakordaja aastatel 2013–2017

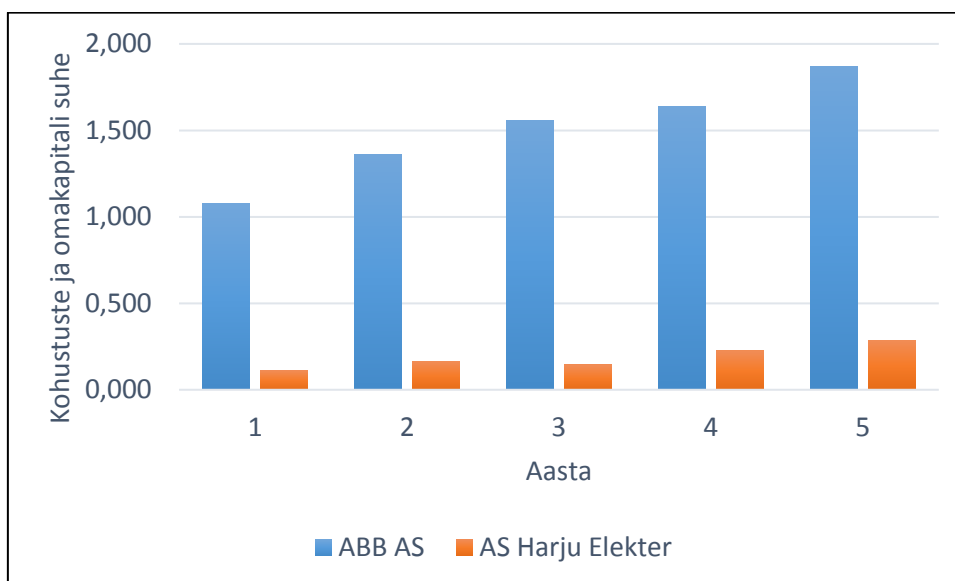
Allikas: Autori arvutused ABB AS ja AS Harju Elektri 2013–2017 majandusaasta aruannete põhjal

Joonisel 5 on näha, et Harju Elektri võlakordaja on kordades madalam võrreldes ABB-ga, millest järeldub, et Harju Elektri suur osa passivast moodustab omakapital. Kreditoride vaatenurgast on paremate väljavaadetega Harju Elekter, kuna võlakordaja on madalam, mida eelistatakse rohkem. Näib, et ABB varasid finantseeritakse peamiselt kreditoride poolt, mitte aga omanike poolt. ABB võlakordaja näitaja on püsinud analüüsitavaatel aastatel suhteliselt samal tasemel, jäädes 0,52–0,65 vahele, mis näitab, et keskmiselt 60% ettevõtte varadest on soetatud võõrvahendite arvelt. AS Harju Elektri näitaja varieerub 0,1–0,22, mis näitab, et peamiselt tegutseb ettevõtte omakapitali najal ning võõrvahendite arvelt on soetatud keskmiselt 16% varadest.

Järgnev suhtarv nimega kohustuste ja omakapitali suhe väljendab võõrkapitali ja omakapitali suhet, iseloomustades võõrkapitali kasutamisega seotud riski (Reinberg 1999, 82). Valem on järgmine (Alver, Reinberg 2002, 316):

$$\text{Omakapitali võlasiduvus} = \frac{\text{Kohustused}}{\text{Omakapital}} \quad (3.4.2.2)$$

Mida suurem on võõrkapital võrreldes omakapitaliga, seda enam suureneb nii omanike kui ka kreditoride risk ning viimastele suureneb ka risk kaotada raha. Samas muutub ettevõtte finantsseisund ebastabiilsemaks. (Reinberg 1999, 82) Omakapitali võlasiduvus on toodud välja joonisel 6.

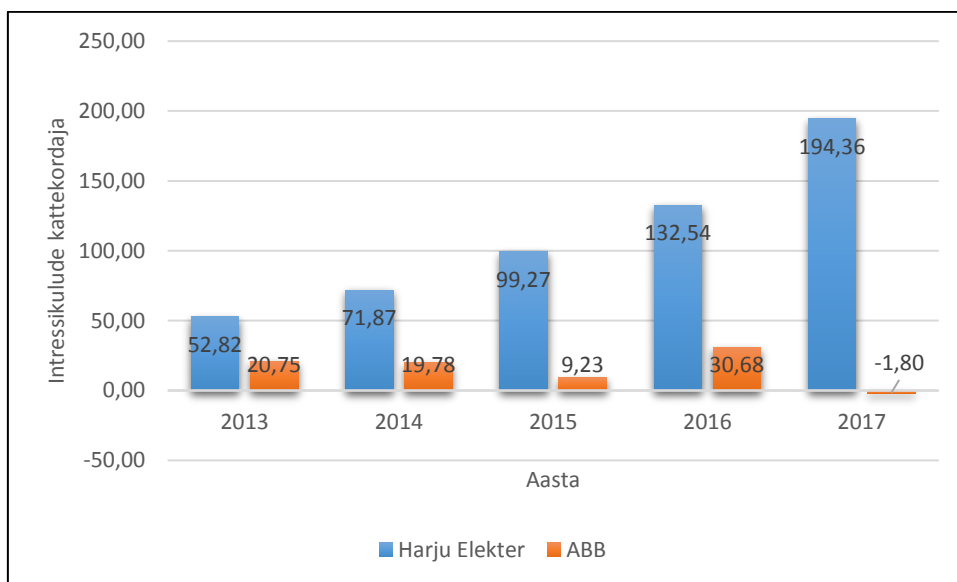

Joonis 6. ABB AS ja AS Harju Elekter kohustuste ja omakapitali suhe aastatel 2013–2017
Allikas: Autori arvutused ABB AS ja AS Harju Elektri 2013–2017 majandusaasta aruannete põhjal

Jooniselt 6 on näha, et sarnaselt võlakordajaga on ka kohustuste ja omakapitali suhe ABB poolt vaadatuna palju kõrgem kui seda on Harju Elektril. Sellest võib järeldada, et kreditoride ning omanike risk on väga kõrge ning kreditoridel on suur risk kaotada sisse pandud raha. AS Harju Elektri madal näitaja on põhjustatud kõrge omakapitalist. Kuna kohustused kokku on võrreldes omakapitaliga madalad, siis on tagajärjeks madal omakapitali võlasiduvus. AS Harju Elekter sõltub vähesel määral võlast ning rahastamiseks kasutatakse peamiselt omakapitali.

Järgmine suhtarv on intresside kattekordaja, mis näitab ettevõtte võimet katta intressikulud kasumi arvel, teisisõnu kas teenitav ärikasum on piisav, et katta kõik intressikulud. Näitaja peaks olema võimalikult kõrge, sest see näitab, et ettevõttel pole raskusi intresside tasumisega. (Alver, Reinberg 2002, 317) Mida kõrgem on intressikulude kattekordaja, seda paremini tuleb ettevõtte toime intressikulude tasumisega (Palepu, Healy 2013, 5–18). Eeldatavasti võiks tulemus olla vähemalt 2,0, sest kui tulemus on alla 1, siis ei kata ärikasum intressikulusid, mis on omakorda risk kreditoridele. (Alver, Reinberg 2002, 317) Intressi kattekordaja leiab järgneva valemi kaudu (Alver, Reinberg 2002, 317):

$$\text{Intressikulude kattekordaja} = \frac{\text{Ärikasum}}{\text{Intressikulud}} \quad (3.4.2.3)$$

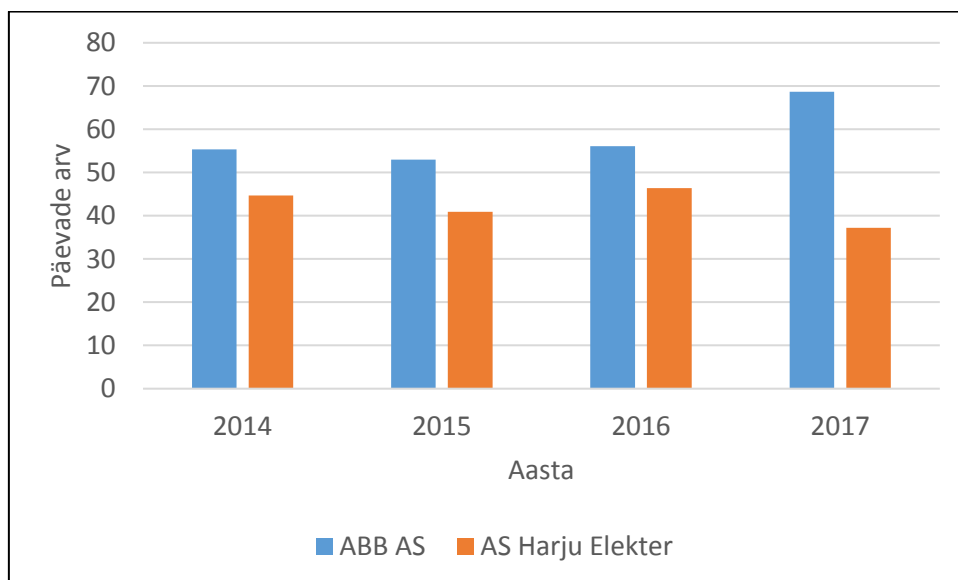
Joonis 7. ABB AS ja AS Harju Elekter intressikulude kattekordaja aastatel 2013–2017
Allikas: Autori arvutused ABB AS ja AS Harju Elektri 2013–2017 majandusaasta aruannete põhjal

ABB AS intressikulude kattekordaja on mõlema ettevõtte puhul üldiselt positiivne. Nagu eelnevalt mainitud, on tulemus üle ühe väga hea, ning nagu tabelis olevad numbrid näitavad, varieeruvad tulemused näitajani 194,36. ABB jaoks oli kõige kõrgem näitaja aastal 2016, mil ettevõtte teenis ühe euro intressikulu kohta 30,68 eurot ärikasumit. Samas on aastal 2017 tulemus negatiivne, mis viitab sellele, et intressikulud ei olnud ärikasumiga kaetud ning ettevõtte oli aasta lõpus kahjumis. Vaadates AS Harju Elektri näitajaid, on need väga kõrged. Kuigi intressikulud on võrreldes ABB-ga väga madalad, on tulemus siiski väga hea. Lisaks näitab kõrge intressi kattekordaja, et ettevõttel ei teki intresside maksmisel probleeme katmaks oma intressikulusid.

3.4.3. Toimimissuhtarvud

Toimimissuhtarvude abil hinnatakse intensiivsust ettevõtete varade kasutamisel ning müügitulu genereerimise efektiivsust (Reinberg 1999, 79). Raha keskmine laekumisperiood näitab, kui pikk on keskmine maksetähtaeg, mis perioodi jooksul kliendid tasuvad oma arved, lisaks iseloomustab see klientide maksedistsipliini (Alver, Reinberg 2002, 312). Raha laekumisperioodi leiab järgmise valemi abil (Alver, Reinberg 2002, 313):

$$\text{Raha keskmine laekumisperiood} = \frac{\text{Keskmine debitoorne võlg}}{\text{Müügitulu}} \cdot 360 \quad (3.4.3.1)$$

Joonis 8. ABB AS ja AS Harju Elektri keskmine raha laekumisperiood 2014–2017

Allikas: Autori arvutused ABB AS ja AS Harju Elektri 2013–2017 majandusaasta aruannete põhjal

Rusikareegli kohaselt ei tohiks olla raha keskmine laekumisaeg pikem kui neli kolmandikku tasumiseks antud perioodist ning enam kui neli kolmandikku korda diskontoperioodi (Alver, Reinberg 2002, 313). Nagu eelnevalt teada, oli 2017. aasta ABB jaoks puhaskasum negatiivne. Jooniselt 8 on näha, et kui ABB jaoks oli 2017. aasta pigem kehvapoolne, siis pikk tagasimakse periood raskendab seda veelgi. Kuna rahad on klientide all kinni ning seda ei ole võimalik kasutada uute investeeringute tegemiseks, siis see tekitab ettevõttele probleeme. Mida lühem tagasimakseperiood, seda efektiivsemal saab ettevõtte kasutada oma investeeringuid debitoorsesse võlgnevusse (Aruste 2007, 39).

Jooniselt 8 on näha, et Harju Elektri laekumisperiood on iga aasta lühem, keskmiselt 16 päeva lühem kui ABB-l, mis annab ettevõttele võimaluse kasutada klientidelt saadud raha uuteks investeeringuteks. Ideaalis võiks ABB-l keskmine tagasimakseperiood 2017. aastal olla lühem. Võrreldes 2014. aastaga, on raha laekumise vahe lausa 13 päeva, millest võib järeldada, et 2017. aastal ei ole kliendid olnud koheselt maksevõimelised, mistõttu on ettevõttel pikk periood, kus klientide raha ei ole laekunud ning mille taga ootab ka edasine investeerimine. Autori andmete kohaselt on 2018. aastal rakendatud 30-päevast tagasimakseperioodi, mis annaks ettevõttele võimaluse saada oma raha kiiremini kätte ning investeerida seda. Samuti tuleb alati arvestada ettevõtetelega, kes ei tasugi oma arveid, olgu selleks siis pankrot või mõni muu põhjus. Tabelis 4 on toodud välja protsentuaalne osakaal klientidest, kes tõenäoliselt ei tasu ettevõtetele arveid. Erinevate autorite hinnangul ei tasu järgnev protsent ostjatest arved, kui maksetähtaeg on järgmine (Zeiger 2013):

Tabel 4. Võimalik arvete tasumata jätmine (%)

Päevad	Tasumata arved (%)
1-30	2% ulatuses
31-60	10% ulatuses
61-90	25% ulatuses
91-120	55% ulatuses
121-180	lootusetu võlgnevus

Allikas: Zeiger 2013

Järgnev suhtarv koguvara käibekordaja iseloomustab varade kasutamist tervikuna ning käesoleva suhtarvu tulemust mõjutab üksikute varaliikide kasutamise intensiivsus. (Tearu, Krumm 2005, 22) Varade käibekordaja näitab, kui tõhusalt kasutati ettevõtte koguvara müügitulu saamiseks

(Alver, Reinberg 2002, 315). Lihtsamalt öeldes näitab ettevõtte varade kasutamise efektiivsust ning kui palju müügitulu rahaühikuid tuleb ühe varasse investeeritud rahaühiku kohta (Aruste 2007, 49). Ettevõtte jaoks on parem kõrge arvvärtus, sest mida kõrgem on väärtus, seda paremini on ettevõtte kasutanud oma varasid (Alver, Reinberg 2002, 315).

Koguvara käibekordaja valem on järgmine (Tearu, Krumm 2005, 22):

$$\text{Varade käibekordaja} = \frac{\text{Müügitulu}}{\text{Keskmised koguvara}} \quad (3.4.3.2)$$

Tabel 5. ABB AS ning AS Harju Elektri varade käibekordaja 2014–2017 (osakaal)

	2014	2015	2016	2017
ABB AS	1,58	1,67	1,78	1,50
AS Harju Elekter	0,72	0,89	0,87	1,25

Allikas: Autori arvutused ABB AS ja AS Harju Elektri 2014–2017 majandusaasta aruannete põhjal

Tabeli kohaselt on paremad näitajad ABB AS-il. Nimelt on teooria kohaselt parem, kui arvvärtus on suurem, sest see näitab, et ettevõtte on paremini kasutanud oma varasid. Numbrid näitavad, et ABB teenis keskmiselt 1,63 rahaühikut ühe varasse investeeritud rahaühiku kohta, keskmine näitaja Harju Elektri puhul on 0,93 rahaühikut.

3.4.4. Tasuvuse ehk rentabluse analüüs

Rentaabluse suhtarvud annavad ettevõtte tegevusele hinnangu, näidates kui efektiivselt genereeritakse kasumit nii müügist, varadelt kui ka omakapitalilt (Bötškova, Tearu 1997, 25). Rentaablust väljendatakse üldiselt protsentides (Tearu, Krumm 2005, 27).

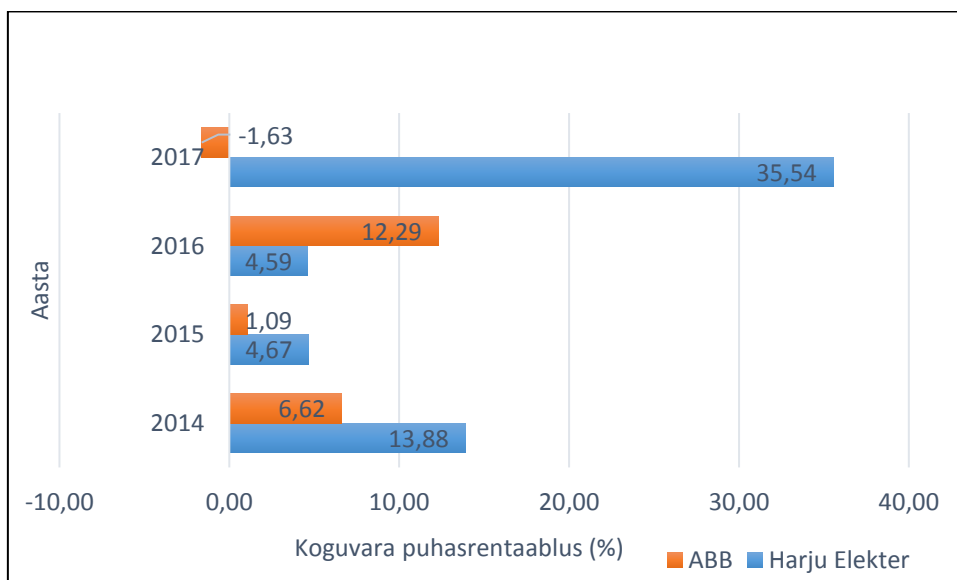
Koguvara puhasrentaablus (ROA) ehk aktive tootlus näitab kui palju puhaskasumit teenib igasse ettevõttesse paigutatud rahaühiku pealt. Näitaja kajastab ka juhtimise tõhusust ettevõtte vara kasutamisel kasumi genereerimisel ning seda peetakse tihti tähtsaimaks suhtarvuks. (Alver, Reinberg 2002, 321) Koguvara puhasrentaabluse arvutamise valem on järgmine (Aruste 2007, 43):

$$ROA = \frac{\text{Puhaskasum}}{\text{Varad keskmiselt}} \cdot 100 \quad (3.4.4.1)$$

Järgnevalt jooniselt on näha, mitu senti teenib kasumit iga ettevõttesse paigutatud rahaühik. On näha, et Harju Elekter teenib üldiselt iga ettevõttesse pandud rahaühiku pealt enam kui ABB.

Ainuke erand on aasta 2016, mis oli ABB jaoks väga edukas aasta. Antud tulemustest järelduvalt võib julgelt investeerida ettevõttesse AS Harju Elekter. Eraldi võiks välja tuua aasta 2017, mis oli Harju Elektri jaoks väga edukas, eriti võrreldes ABB kahjumliku aastaga. Antud aastal teeniti iga ettevõttesse paigutatud ühiku pealt 35,54%. 2017. aastal on koguvara puhasrentaablus ABB jaoks negatiivne, mis tähendab, et ka iga sisse pandud rahaühiku pealt oli puhaskahjum 1,63%.

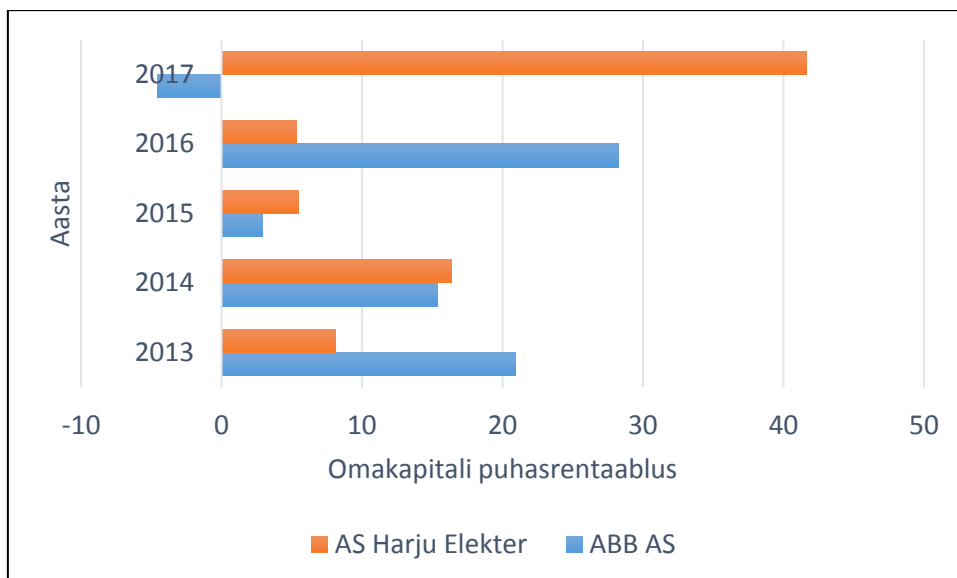

Joonis 9. ABB AS ja AS Harju Elektri koguvara puhasrentaablus aastatel 2014–2017

Allikas: Autori arvutused ABB AS ja AS Harju Elektri 2013–2017 majandusaasta aruannete põhjal

Järgnev suhtarv omakapitali puhasrentaablus (ROE) on väga populaarne ning ülevaatlik suhtarv, mille kaudu saab teada, kui efektiivselt ettevõtte juhtkond kasutab omakapitali (Illison 2005). See näitab kui otstarbekas on paigutada raha ettevõttesse, teisisõnu näitab kasumit lihtaktsionäride investeeritud kapitali ühe rahaühiku kohta. ROE mõõdab ettevõtte omanike ning aktsionäridele kuuluva osa omakapitali tootlikkust. Antud suhtarv on omanikele ning aktsionäridele oluline, kuna näitavad otseselt nende rikkuse kasvu. Olenevalt tegevusalast võivad näitajad erineda üsna suuresti, kuid sellegipoolest on leitud, et näitaja peaks olema vähemalt 15%, kindlustamaks aktsiaomanikule normaalne dividendide tase tulevikus. (Aruste 2007, 47) ROE arvutamise valem on järgmine (Alver, Reinberg 2002, 322):

$$ROE = \frac{\text{Puhaskasum}}{\text{Omakapital}} \quad (3.4.4.2)$$

Joonis 10. ABB AS ning AS Harju Elekter omakapitali puhasrentaablus aastatel 2014–2017
Allikas: Autori arvutused ABB AS ja AS Harju Elektri 2013–2017 majandusaasta aruannete põhjal

Jooniselt 10 on näha, et tulemused on aastate lõikes üsna varieeruvad. 2017. aasta oli aasta, mil suunata oma raha AS Harju Elektrisse. Selgub, et lihtaktsionärid teenisid ühe investeeritud kapitali kohta 41,66 %, mis on väga hea tulemus. Samamoodi on näha ABB puhul, et 2017. aastal kaotati ühe investeeritud kapitali pealt 4,59%, mis ei ole katastroofiline, kuna sellele eelnev aasta oli see-eest väga edukas ning samuti ka varasemad aastad, kuid negatiivne näitaja paneb investoreid muretsema. Samas võib madal näitaja olla tingitud konservatiivsest rahanduspoliitikast ning kõrge näitaja võib olla mõjutatud suurel määral võõrkapitali kasutamisest, mis on tegelikult riskantne. Antud näitaja puhul eelistatakse kõrgem tulemust, kuna kõrge omakapitali tootlus meelitab ligi investoreid, tänu millele on võimalik arendada ettevõtet, kindlustada turupositsiooni ning kasumi juurdekasvu tulevikus. Sellegipoolest tuleb arvestada, et kui omakapitali rentaablus langeb madalamale kui seda on laenuintress, siis on omanikul targem raha välja laenata. (Aruste 2007, 48–49)

KOKKUVÕTE

ABB AS on rahvusvaheline ettevõte, mis tegutseb energeetika- ja automaatikavaldkonnas, teenindades infrastruktuuri- ja tööstusettevõtteid. ABB AS-i peamine eesmärk on parema maailma loomine – alustades jätkusuutlike elektrijaamade ehitamisest maailma kõige kõrvalisematesse piirkondadesse, autotehaste töötajate turvalisuse parandamisest ning uute reostusvastaste tehnoloogiate arendamisest, puudutades nende muudatustega miljonite inimeste elusid. ABB AS on Eestis registreeritud 1992. aastal. Ettevõtte tegutseb Harjumaal ning annab 2017. aasta seisuga tööd ligi 1300 töötajale.

Käesoleva lõputöö eesmärk on hinnata ettevõtte ABB AS finantsnäitajad aastatel 2013-2017 ning võrrelda neid aastate lõikes. Lisaks võrreldakse ettevõtet ABB AS ettevõttega AS Harju Elekter, keda peetakse suurimaks olemasolevaks konkurendiks Eestis. Ettevõtteid võrreldakse nii horisontaal- kui ka vertikaalanalüüsi käigus ning samuti ka suhtarvude abil. Töö eesmärgi väljaselgitamiseks püstitas autor järgmised uurimisülesanded:

- anda kirjandusülevaade finantsanalüüsist;
- teostada bilansi ja kasumiaruande horisontaal- ja vertikaalanalüüs;
- viia läbi suhtarvuanalüüs;
- teha analüüside ning suhtarvude põhjal järeldused.

Töö empiirilises osas viidi läbi ABB AS-i horisontaal- ja vertikaalanalüüs, kus võrreldi bilansi aktiva- ja passivapoolse struktuuride erinevusi aastate lõikes, ning kasumiaruande analüüs, kus võrreldi, kui suure osa moodustavad kirjed müügitulust. Ettevõtte bilansi struktuuri analüüsi käigus selgus, et ettevõtte koguarvast kõige suurem osa on materiaalsel põhivaradel, mis moodustavad keskmiselt 47,3%. Kasumiaruandest selgus, et ettevõtte suurim kuluallikas on kirjed kaubad, toore, materjal ja teenused ning tööjõukulud, mille osakaalud müügitulust olid vastavalt 58% ning 20%. Tööjõukuludesse on küll järjepidevalt investeeritud, kuid sellegipoolest tuleb säilitada tööjõukulude tase ühe töötaja kohta, säilitamiseks ettevõttes töötavad spetsialistid ning vältimaks pidevalt uute inimeste koolitamist. Ideaalis tuleks kaaluda tööjõu kulude suurendamist, et säilitada olemasolevaid töötajaid.

Töö tulemuste kohaselt on ettevõttel ABB AS veel arenemisruumi. 2016. aastal said erinevad tehased palju mahukaid projekte, mis tõstsid aastast müügitulu. Kuna 2017. aasta müügitulu oli praktiliselt sama, kuid kasumist oli saanud kahjum, siis järelikult oli probleem suurenenud kuludes. Lisaks tekitab viimase aasta kahjum probleeme nii kohustuste tasumisel ning tekitab muret ka kreditoridele. Aasta 2017 ei läinud küll plaanipäraselt, nimelt jäi ettevõtte kahjumisse, kuid ABB oli uue aasta eel meelestatud positiivselt seoses uute plaanide ja projektidega. Tuleb ka täheldada, et isegi kui puhaskahjum oli pea 2 miljonit eurot, kasvas siiski eelmiste perioodide jaotamata kasum samal aastal 41,6% ning eurodes on antud näitaja 2017. aasta lõpu seisuga 43 miljonit eurot, mis näitab, et ettevõtte tegevus on kasumlik.

Kui vertikaal- ja horisontaalanalüüsi käigus ilmnevad ettevõtte majandusaastaaruannetes toimunud muutused, siis seda, kas toimunud muutused on ettevõtte jaoks soodsad või mitte, aitab välja selgitada suhtarvude analüüs, mille abil võrreldakse näitajaid erinevate aastate kaupa ning konkurendi AS Harju Elektriga. Suhtarvude hulgast valis autor analüüsimiseks kapitali struktuuri näitajad, likviidsus-, toimimis- ja rentaablussuhtarvud, mis aitavad hinnata ettevõtte finantsolukorda ning leida võimalusi näitajate parendamiseks.

Maksevõime analüüsis selgus, et ABB AS näitajad on keskeltläbi rahuldavad. Probleemseks kohaks ettevõttel ABB AS on lühiajalise võlgnevuse kattekordaja, mille aritmeetiline keskmine läbi aastate on 1,1, mis on hindamiskriteeriumi järgi mitterahuldav tulemus ja tähendab, et ettevõttel on raskusi lühiajaliste kohustuste õigeaegselt tasumisega. Samas ei pruugi see veel olla suur probleem, kuna kohustusi võib olla võimalik täita pikemaajaliste väljavaadete arvelt. Kui aga kattekordaja on väiksem kui 1, võib ABB-l esineda probleeme lühiajaliste kohustuste täitmisega, mis kujutab endast makseraskustesse sattumist. Ettevõtte puhas käibekapital on olnud negatiivne alates 2015. aastast, mis tähendab, et ABB likviidsed varad ei kata ära lühiajalisi kohustusi. Viimasel kolmel aastal olid lühiajalised kohustused on suuremad kui käibevarad, mistõttu ettevõtte likviidset vara ei piisa lühiajaliste kohustuste täitmiseks. Analüüsi tulemusena selgus, et ettevõttel võib tekkida probleeme lühiajalise maksevõimega ja lühiajaliste võlgnevuste tasumisega, sest ettevõttel on raskuseid teenida piisavat kasumit. AS Harju Elektril maksevõime on seevastu hindamiskriteeriumite alusel tulemused väga head ja eeskujulikud ning jätkata tuleks sama rada. Samuti on olnud ka puhas käibekapital on aastate jooksul järjepidevalt positiivne.

Toimimissuhtarvu analüüsist selgus, et koguvara käibekordaja on ettevõtete jaoks positiivne. Näitajate kohaselt teenis ABB keskmiselt 1,63 rahaühikut ühe varasse investeeritud rahaühiku

kohta, keskmine näitaja Harju Elektri puhul on 0,93 rahaühikut. Samas tuleb märkida, et ABB-l on aastatega halvenenud debitoorse võla laekumine. Võrreldes 2014. aastat 2017. aastaga, on raha laekumise vahe lausa 13 päeva, seevastu sai 2017. aastal Harju Elekter oma raha kätte kiiremini kui aastal 2014. Mida lühem tagasimakseperiood, seda efektiivsemal saab ettevõtte kasutada oma investeringuid debitoorsesse võlgnevusse, seega ettevõtte tegema kõik mis võimalik, et kliendid maksaksid arved lühema perioodi jooksul.

Ettevõtte kapitali struktuuri suhtarvu analüüsi käigus on olulisim näitaja võlakordaja. Võlakordajat analüüsides selgus, et näitaja on püsinud analüüsitavaatel aastatel suhteliselt samal tasemel, jäädes 0,52–0,65 vahele, mis näitab, et keskmiselt 60% ettevõtte varadest on soetatud võõrvahendite arvel. AS Harju Elektri näitaja varieerub 0,1–0,22, mis näitab, et peamiselt tegutseb ettevõtte omakapitali najal ning võõrvahendite arvelt on soetatud keskmiselt 16% varadest. Intresside kattekordaja alusel ei tohiks kummalgi ettevõtetel tekkida probleeme intresside tasumisega.

Rentaablusenäitajate analüüs näitas, et üldiselt on ABB AS tegevus kasumlik. ABB AS-i kõige tulutoovam aasta oli 2016 ning halvim aasta 2017, mil tootlus oli negatiivne, mis ei ole hea näitaja leidmaks uusi investoreid. ABB rentaablusnäitajad olid aastati varieeruvad, kuid võrreldes konkurendiga olid ROE ning ROA kõrgemad AS Harju Elektril ning kuna antud näitaja puhul eelistatakse kõrgemat tulemust, on investrite silme läbi eelis Harju Elektril. Põhjus on lihtne – investorite soov on teenida rohkem tulu ning näitajad on paremad just nimelt Harju Elektril.

Eesmärkide täitmise osas soovib autor pöörata rohkem tähelepanu klientide maksete laekumisele, kuna viimasel aastal oli ABB klientide makseperiood liiga pikk, mistõttu on ettevõtte raha nende all kinni. Lisaks tuleks enam tähelepanu pöörata likviidsusnäitajatele, sest paremad näitajad tõstaks ettevõtte kasumit ja ka võlgnevuste tasumist. Paremate tingimuste loomiseks ning suuremate ideede elluviimiseks oleks vaja veelgi enam investoreid ning nende leidmiseks tuleks tegeleda rentaabluse näitajatega, kuna negatiivne tootlus ei kutsu inimesi investeerima. Samuti soovib autor ettevõttel vaadata üle palgakulu inimese kohta, et vähendada töötajate lahkumist ning uute töötajate väljaõpetamist, mis on omakorda kuluallikas.

SUMMARY

FINANCIAL STATEMENT ANALYSIS OF ABB AS 2013–2017

Janne Mutli

ABB AS is an international company active in the field of energy and automation, serving infrastructure and industrial companies. The main goal of ABB AS is to create a better world - starting with building sustainable power plants in the most remote regions of the world, improving the safety of car factories workers, and developing new anti-pollution technologies, touching upon the lives of millions of people. ABB AS was registered in Estonia in 1992. The company operates in Harju County and in the end of 2017 had nearly 1,300 employees.

The aim of this thesis is to evaluate the financial indicators of ABB AS and compare them by years. Also ABB AS is compared with AS Harju Elekter, which is considered to be the largest existing competitor in Estonia. To achieve the goal, a quantitative research method is used - a method where results are expressed in numerical data. To analyze the companies financial statements the annual reports 2013–2017 have been used. Companies are compared in horizontal and vertical analysis, as well as through ratios. To determine the purpose of the work, the author set the following research tasks:

- provide a literature review of financial analysis;
- perform horizontal and vertical analysis of the balance sheet and income statement;
- carry out a ratio analysis;
- make conclusions based on analyzes and ratios.

In author's opinion, it is important to analyze financial statement since it gives valuable information to prevent bankruptcy. As per reaserches made by Beaver and Altman the ratios are helpful to prevent bankruptcy. Beaver conducted a survey of companies that went bankrupt and who did not. The companies that were classified as failed companies were compared with surviving companies and their average ratios were calculated over the five-year period. He discovered that the financial ratios of bankrupt companies were much worse than those of the

surviving companies. Also his goal was to find out which ratios are better to predict possible insolvency. Regarding Beaver the cash-flow to total-debt ratio is the best single ratio predictor. According to the Altman study, failure can be predicted up to two years earlier. However, in an article published in 1968, he admits that conclusions based on individual ratios may be confusing.

In the empirical part of the work, a horizontal and vertical analysis of ABB AS was carried out. The analysis of the company's balance sheet structure revealed that the most of the company's total assets are tangible fixed assets, which average is 47.3%. The income statement showed that the company's largest costs are goods, raw materials and services, which were 58% and labor costs 20%. Labor costs have been constantly increased, but the level of labor costs per employee must be maintained, in order to keep the professionals working in the company instead of training new people.

In 2016 ABB factories received a lot of large-scale projects that increased ABB's annual sales. Since the sales revenue for 2017 was practically the same, but the profit had become a loss, then the problem was increased costs. The year 2017 did not go as planned, but ABB is positive about new plans and projects ahead of the new year. It should also be noted that even if the net loss in 2017 was almost EUR 2 million, the retained earnings increased by 41.6% in the same year, which shows that the company's operations are profitable.

To analyse ratios the company's financial situation and find ways to improve the indicators the author chose the following: capital structure indicators, liquidity, operational and profitability ratios.

According to the results of the thesis a problematic part for ABB AS is the short-term debt coverage ratio, with an arithmetic average of 1.1 over the years, which is an unsatisfactory result according to the valuation criterion and means that ABB might have problems paying its short-term liabilities on time. At the same time, this may not be a major problem as it may be possible to meet liabilities at the expense of longer-term prospects. However, if the coverage ratio is less than one, ABB may have problems with short-term liabilities. On the other hand, the solvency of AS Harju Elektril is very good on the basis of valuation criteria.

The most important indicator in the analysis of the company's capital structure ratio is the debt ratio. Analyzing the debt ratio, it turned out that the indicator has remained the level 0.52–0.65, which indicates that on average 60% of ABB's assets are acquired from external assets. At the same time AS Harju Elekter indicator was 16%. Based on the interest coverage ratio, none of the companies should have problems with paying interest.

Analysis of profitability indicators showed that ABB AS's operations are generally profitable. The most profitable year for ABB AS was 2016 and the worst year was 2017 when the return was negative, which is not a good indicator to find new investors. ABB's profitability indicators varied from year to year, but competitor's ROE and ROA were higher, which means that the investors prefer to invest in AS Harju Elekter.

Taking into account the analyzed indicators and the company's internal information, it can be said that the company has been successfully managed, but the author would recommend some changes to improve the company's financial position. At first the company should take into account the payment terms of customers, which means that customers should pay their debts faster. Also a key is to keep good employees. Labor costs have been constantly increased, but the level of labor costs per employee should be increased, in order to keep the specialists working in the company instead of training new people.

Keywords: ABB AS, Financial Analysis, income statement, balance sheet, horizontal analysis

KASUTATUD ALLIKATE LOETELU

ABB AS. *Miks ABB?* Kättesaadav: <https://new.abb.com/ee/too-ja-karjaariportaal/tootamine-abbs/miks-abb>, 11. november 2018.

ABB AS. *Tegevusvaldkonnad*. Kättesaadav: <http://new.abb.com/ee/tegevusvaldkonnad>, 4. november 2018.

ABB AS majandusaasta aruanne 2013.

ABB AS majandusaasta aruanne 2014.

ABB AS majandusaasta aruanne 2015.

ABB AS majandusaasta aruanne 2016.

ABB AS majandusaasta aruanne 2017.

Altman, E. I. (1968). Financial Ratios, Discriminant Analysis and the Prediction of Corporate Bankruptcy. -*The Journal of Finance*, Vol. 23, No. 4. Wiley for the American Finance Association, 589-609.

Alver, J., Reinberg, L. (2002). *Juhtimisarvestus*: Teine, täiendatud väljaanne. Tallinn: Deebet.

AS Harju Elekter majandusaasta aruanne 2013.

AS Harju Elekter majandusaasta aruanne 2014.

AS Harju Elekter majandusaasta aruanne 2015.

AS Harju Elekter majandusaasta aruanne 2016.

AS Harju Elekter majandusaasta aruanne 2017.

Beaver, W. (1966). Financial Ratios as Predictors of Failure. -*Journal of Accounting Research*, Vol. 4. Chicago: Wiley on behalf of Accounting Research Center, 71-111.

Bõtškova, J., Teearu, A. (1997). *Ärirahandus*. Tallinn.

Eesti Statistikaamet. (2018). 2017. aastal kiirenes Eesti majanduskasv. — [E-andmebaas] <https://www.stat.ee/pressiteade-2018-021> (12. 11.2018). *Finantsanalüüs*. (2000). /Koost. M. Peterson. Tallinn: Külim.

Finantsanalüüs ja selle meetodid. (1996). /Koost. S. Tšistjakov. Vana-Võidu.

- Finantsanalüüs: Vastused igapäevastele küsimustele.* (2007). /V. Aruste. Haabneeme.
- Fridson, M.S. (1995). *Financial statement analysis: A Practitioner's Guide*. 2nd ed. s.l.: John Wiley & Sons, Inc.
- Groves, R., Pendlebury, M. (2004). *Company accounts: Analysis, interpretation and understanding*. 6th ed. Coventry: Zrinksi.
- Harju Elekter. Kättesaadav: <https://harjuelekter.ee/et/content/ettevotest>, 3. detsember 2018.
- Ilisson, R. (2004). *Finantsanalüüs ja –planeerimine*. Tallinn: Printon Trükikoda AS.
- Kim, C.-S., Mauer, D. C., Sherman, A. E. (1998). The Determinants of Corporate Liquidity: Theory and Evidence. -*Journal of Financial and Quantitative Analysis*, Vol. 33, No. 3, 335-359
- Kotane, I., Kuzmina-Merlino, I. (2012). Assessment of Financial Indicators for Evaluation of Business Performance. *European Integration Studies*, No. 6, 216-224.
- Mautz R. D., Angell, R. (2006). *Understanding the Basics of Financial Statement Analysis*.
- Opler T. C., Titman S. (1994). Financial Distress and Corporate Performance. -*The Journal of Finance*, Vol. 49, No. 3. Boston: Wiley for the American Finance Association, 1015-1040.
- Palepu, K. G., Healy, P. M. (2013). *Business Analysis and Valuation Using Financial Statements*. 5th ed. Mason: South-Western, Cengage Learning.
- Reinberg, L. (1999). *Firma aastaaruanne. s.l.:* Deebet.
- Rünkla, J. (2003). *Ärianalüüs*. Tallinn: Külim.
- Sander, P. (2003). *Finantshierarhia teooria ja finantseerimisotsused Eesti ettevõtetes*. Kättesaadav: http://mattimar.ee/publikatsioonid/ettevottemajandus/2003/16_Sander.pdf, 7.detsember 2018.
- SKP jooksevhindades ühe elaniku kohta, aasta. (2018). Kättesaadav: <https://www.stat.ee/68593>, 12. november 2018.
- Tearu, A., Krumm, E. (2005). *Ettevõtte finantsjuhtimine*. 2. tr. Tallinn: Pegasus.
- Wahlen, J. M., Baginski, S. P., Bradshaw, M. P. (2008). *Financial Reporting, Financial Statement Analysis, and Valuation: A Strategic Perspective*. Mason: South-Western, Cengage Learning.
- Zeiger, P. (2013) *Ettevõtlusõpik*. Kättesaadav: <https://ettevotlusope.weebly.com/>, 28. detsember 2018.

LISAD

Lisa 1. ABB AS bilanss aastatel 2013–2017

AKTIVA

Käibevara	2013	2014	2015	2016	2017
Raha	4 436	3 488	1 218	652	1 513
Nõuded ja ettemaksed	23 623	26 619	23 636	39 426	34 746
Varud	17 101	19 090	16 690	15 354	19 916
KÄIBEVARA KOKKU	45 160	49 197	41 544	55 432	56 175

Põhivara

Investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse	889	0	0	14 590	14 590
Materiaalsed põhivarad	47 615	47 494	47 073	49 181	53 099
Immateriaalsed põhivarad	385	304	356	356	358
PÕHIVARA KOKKU	48 889	47 798	47 429	64 127	68 047
VARAD KOKKU	94 049	96 995	88 973	119 559	124 222

PASSIVA

Kohustised	2013	2014	2015	2016	2017
Lühiajalised kohustised					
Laenukohustised	0	3 500	24 000	17 000	22 000
Võlad ja ettemaksed	24 313	32 596	27 321	37 097	39 681
Eraldised	2 468	2 346	2 890	5 556	4 668
LÜHIAJALISED KOHUSTISED KOKKU	26 781	38 442	54 211	59 653	66 349

Pikaajalised kohustised

Pikaajalised laenukohustised	22 000	17 500	0	14 590	14 590
KOKKU KOHUSTISED	48 781	55 942	54 211	74 243	80 939

Omakapital

Aktiikapital nimiväärtuses	1 663	1 663	1 663	1 663	1 663
Kohustuslik reservkapital	166	166	166	166	166
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	33 962	32 900	31 919	30 668	43 440
Aruandeaasta kasum (kahjum)	9 477	6 324	1 014	12 819	-1 986
KOKKU OMAKAPITAL	45 268	41 053	34 762	45 316	43 283
PASSIVA KOKKU	94 049	96 995	88 973	119 559	124 222

Allikas: ABB AS ning AS Harju Elektri majandusaasta aruanded 2013–2017, autori arvutused

Lisa 2. ABB AS kasumiaruanne aastatel 2013–2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Müügitulu	186 679	151 227	155 385	185 701	182 951
Muud äritulud	227	4 055	619	110	184
Valmis- ja lõpetamata toodangu varude jääkide muutus	-6 262	639	-936	98	980
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-109 855	-89 112	-93 273	-103 292	-105 952
Mitmesugused tegevuskulud	-19 637	-19 737	-21 663	-29 794	-34 055
Tööjõukulud	-31 314	-32 042	-31 030	-33 465	-39 571
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-5 590	-5 225	-5 117	-5 371	-5 739
Muud ärikulud	-470	-194	-800	-151	-105
Kokku ärikasum (-kahjum)	13 778	9 611	3 185	13 836	-1 307
Intressikulud	-664	-486	-345	-451	-726
Muud finantstulud ja -kulud	2	1	0	0	47
Kasum (kahjum) enne maksustamist	13 116	9 126	2 840	13 385	-1 986
Tulumaks	-3 639	-2 802	-1 826	-566	0
PUHASKASUM	9 477	6 324	1 014	12 819	-1 986

Allikas: ABB AS ning AS Harju Elektri majandusaasta aruanded 2013–2017, autori arvutused

Lisa 3. ABB AS bilansi vertikaalanalüüs aastatel 2013–2017

AKTIVA

Käibevara	2013	2014	2015	2016	2017
Raha	4,7%	3,6%	0,5%	0,5%	1,2%
Nõuded ja ettemaksud	25,1%	27,4%	33,0%	33,0%	28,0%
Varud	18,2%	19,7%	12,8%	12,8%	16,0%
KÄIBEVARA KOKKU	48,0%	50,7%	46,4%	46,4%	45,2%
Põhivara					
Investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse	0,9%	0,0%	0,0%	12,2%	11,7%
Materiaalsed põhivarad	50,6%	49,0%	52,9%	41,1%	42,7%
Immateriaalsed põhivarad	0,4%	0,3%	0,4%	0,3%	0,3%
PÕHIVARA KOKKU	52,0%	49,3%	53,3%	53,6%	54,8%
VARAD KOKKU	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

PASSIVA

Lühiajalised kohustused

Laenukohustised	0,0%	3,6%	27,0%	14,2%	17,7%
Võlad ja ettemaksud	25,9%	33,6%	30,7%	31,0%	31,9%
Eraldised	2,6%	2,4%	3,2%	4,6%	3,8%
LÜHIAJALISED KOHUSTISED KOKKU	28,5%	39,6%	60,9%	49,9%	53,4%

Pikaajalised kohustised

Pikaajalised laenukohustised	23,4%	18,0%	0,0%	12,2%	11,7%
KOKKU PIKAAJALISED KOHUSTISED	23,4%	18,0%	0,0%	12,2%	11,7%
KOHUSTUSED KOKKU	51,9%	57,7%	60,9%	62,1%	65,2%

Omakapital

Aktiikapital nimiväärtuses	1,8%	1,7%	1,9%	1,4%	1,3%
Kohustuslik reservkapital	0,2%	0,2%	0,2%	0,1%	0,1%
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	36,1%	33,9%	35,9%	25,7%	35,0%
Aruandeaasta kasum (kahjum)	10,1%	6,5%	1,1%	10,7%	-1,6%
KOKKU OMAKAPITAL	48,1%	42,3%	39,1%	37,9%	34,8%
PASSIVA KOKKU	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Allikas: ABB AS ning AS Harju Elektri majandusaasta aruanded 2013–2017, autori arvutused

Lisa 4. ABB AS bilansi horisontaalanalüüs aastatel 2013–2017

AKTIVA	2013 vs 2014		2014 vs 2015		2015 vs 2016		2016 vs 2017	
	muutus abs	muutus %	muutus abs	muutus %	muutus abs	muutus %	muutus abs	muutus %
Käibevara								
Raha	-948	-21,4%	-2 270	-65,1%	-566	-46,5%	861	132,1%
Nõuded ja ettemaksed	2 996	12,7%	-2 983	-11,2%	15 790	66,8%	-4 680	-11,9%
Varud	1 989	11,6%	-2 400	-12,6%	-1 336	-8,0%	4 562	29,7%
KÄIBEVARA KOKKU	4 037	8,9%	-7 653	-15,6%	13 888	33,4%	743	1,3%
Põhivara								
Investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse	-889	-100,0%	0	0,0%	14 590	N/A	0	0,0%
Materiaalsed põhivarad	-121	-0,3%	-421	-0,9%	2 108	4,5%	3 918	8,0%
Immateriaalsed põhivarad	-81	-21,0%	52	17,1%	0	0,0%	2	0,6%
PÕHIVARA KOKKU	-1 091	-2,2%	-369	-0,8%	16 698	35,2%	3 920	6,1%
AKTIVA KOKKU	2 946	3,1%	-8 022	-8,3%	30 586	34,4%	4 663	3,9%

Lisa 4 järg

PASSIVA	2013 vs 2014		2014 vs 2015		2015 vs 2016		2016 vs 2017	
	muutus abs	muutus %	muutus abs	muutus %	muutus abs	muutus %	muutus abs	muutus %
Lühiajalised kohustised								
Laenukohustised	3 500	N/A	20 500	585,7%	-7 000	-29,17%	5 000	29,4%
Võlad ja ettemaksud	8 283	34,1%	-5 275	-16,2%	9 776	35,78%	2 584	7,0%
Eraldised	-122	-4,9%	544	23,2%	2 666	92,25%	-888	-16,0%
LÜHIAJALISED KOHUSTISED KOKKU	11 661	43,5%	15 769	41,0%	5 442	10,04%	6 696	11,2%

Pikaajalised kohustised

Pikaajalised laenukohustised	-4 500	-20,5%	-17 500	-100,0%	14 590	N/A	0	0,0%
KOKKU KOHUSTISED	11 661	23,9%	15 769	26,1%	5 442	7,14%	6 696	8,2%

Omakapital

Aktiikapital nimiväärtuses	0	0,0%	0	0,0%	0	0,00%	0	0,0%
Kohustuslik reservkapital	0	0,0%	0	0,0%	0	0,00%	0	0,0%
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	-1 062	-3,1%	-981	-3,0%	-1 251	-3,92%	12 772	41,6%
Aruandeaasta kasum (kahjum)	-3 153	-33,3%	-5 310	-84,0%	11 805	1164,20%	-14 805	-115,5%
KOKKU OMAKAPITAL	-4 215	-9,3%	-6 291	-15,3%	10 554	30,36%	-2 033	-4,5%
PASSIVA KOKKU	2 946	3,1%	-8 022	-8,3%	30 586	34,38%	4 663	3,9%

Allikas: ABB AS ning AS Harju Elektri majandusaasta aruanded 2013–2017, autori arvutused

Lisa 5. ABB AS kasumiaruande vertikaalanalüüs aastatel 2013–2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Müügitulu	100%	100%	100%	100%	100%
Muud äritulud	0,1%	2,7%	0,4%	0,1%	0,1%
Valmis- ja lõpetamata toodangu varude jääkide muutus	-3,4%	0,4%	-0,6%	0,1%	0,5%
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-58,8%	-58,9%	-60,0%	-55,6%	-57,9%
Mitmesugused tegevuskulud	-10,5%	-13,1%	-13,9%	-16,0%	-18,6%
Tööjõukulud	-16,8%	-21,2%	-20,0%	-18,0%	-21,6%
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-3,0%	-3,5%	-3,3%	-2,9%	-3,1%
Muud ärikulud	-0,3%	-0,1%	-0,5%	-0,1%	-0,1%
Kokku ärikasum (-kahjum)	7,4%	6,4%	2,0%	7,5%	-0,7%
Intressikulud	-0,4%	-0,3%	-0,2%	-0,2%	-0,4%
Muud finantstulud ja -kulud	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Kasum (kahjum) enne maksustamist	7,0%	6,0%	1,8%	7,2%	-1,1%
Tulumaks	-1,9%	-1,9%	-1,2%	-0,3%	0,0%
PUHASKASUM	5,1%	4,2%	0,7%	6,9%	-1,1%

Allikas: ABB AS ning AS Harju Elektri majandusaasta aruanded 2013–2017, autori arvutused

Lisa 6. ABB AS kasumiaruande horisontaalanalüüs aastatel 2013–2017

	2013 vs 2014		2014 vs 2015		2015 vs 2016		2016 vs 2017	
	muutus abs	muutus %	muutus abs	muutus %	muutus abs	muutus %	muutus abs	muutus %
Müügitulu	-35 452	-19,0%	4 158	2,7%	30 316	19,5%	-2 750	-1,5%
Muud äritulud	3 828	1686,3%	-3 436	-84,7%	-509	-82,2%	74	67,3%
Valmis- ja lõpetamata toodangu varude jääkide muutus	6 901	110,2%	-1 575	-246,5%	1 034	110,5%	882	900,0%
Kaubad, toore, materjal ja teenused	20 743	18,9%	-4 161	-4,7%	-10 019	-10,7%	-2 660	-2,6%
Mitmesugused tegevuskulud	-100	-0,5%	-1 926	-9,8%	-8 131	-37,5%	-4 261	-14,3%
Tööjõukulud	-728	-2,3%	1 012	3,2%	-2 435	-7,8%	-6 106	-18,2%
Põhivara kulum ja väärtuse langus	365	6,5%	108	2,1%	-254	-5,0%	-368	-6,9%
Muud äriksulud	276	58,7%	-606	-312,4%	649	81,1%	46	30,5%
Kokku ärikasum (-kahjum)	-4 167	-30,2%	-6 426	-66,9%	10 651	334,4%	-15 143	-109,4%
Intressikulud	178	26,8%	141	29,0%	-106	-30,7%	-275	-61,0%
Muud finantstulud ja -kulud	-1	-50,0%	-1	-100%	0	0,0%	47	N/A
Kasum (kahjum) enne maksustamist	-3 990	-30,4%	-6 286	-68,9%	10 545	371,3%	-15 371	-114,8%
Tulumaks	837	23,0%	976	34,8%	1 260	69,0%	566	100,0%
PUHASKASUM	-3 153	-33,3%	-5 310	-84,0%	11 805	1164,2%	-14 805	-115,5%

Allikas: ABB AS ning AS Harju Elektri majandusaasta aruanded 2013–2017, autori arvutused

Lisa 7. AS Harju Elektri bilanss aastatel 2013–2017

AKTIVA

Käibevara	2013	2014	2015	2016	2017
Raha	4 102	9 984	5 711	3 278	10 992
Lühiajalised finantsinvesteeringud	0	35	0	0	9 935
Äritegevuse ja muud nõuded	5 699	6 484	6 678	8 480	13 575
Ettemaksed	256	455	278	771	1 118
Ettevõtte tulumaks	41	79	28	24	56
Varud	5 801	8 104	7 148	9 712	13 037
KÄIBEVARA KOKKU	15 899	25 141	19 843	22 265	48 713

Põhivara

Edasilükkunud tulumaksu vara	7	0	57	37	56
Investeeringud sidusettevõttesse	3 598	0	0	0	0
Pikaajalised finantsinvesteeringud	31 339	19 145	20 188	21 990	4 684
Kinnisvarainvesteeringud	11 663	12 109	12 990	13 273	17 881
Materiaalsed põhivarad	8 129	7 968	8 010	10 972	11 983
Immateriaalsed põhivarad	436	5 429	5 491	5 431	6 660
PÕHIVARA KOKKU	55 172	44 651	46 736	51 703	41 264
AKTIVA KOKKU	71 071	69 792	66 579	73 968	89 977

PASSIVA

Lühiajalised kohustised

Võlakohustused	654	278	296	804	625
Võlad tarnijatele ja muud võlad	4 437	6 989	6 043	8 283	12 802
Ostjate ettemaksed	0	0	0	857	1 309
Võlg aktsionäridele	0	0	0	1 242	0
Maksuvõlad	969	1 072	944	1 075	2 106
Ettevõtte tulumaks	15	12	146	133	270
Lühiajalised eraldised	36	39	34	15	24
LÜHIAJALISED KOHUSTISED KOKKU	6 111	8 390	7 463	12 409	17 136

Pikaajalised kohustised

Võlakohustused	1 098	818	0	0	0
Muud pikaajalised kohustused	43	742	912	1 167	2 910
Pikaajalised kohustused kokku	1 141	1 560	912	1 167	2 910
KOKKU KOHUSTISED	7 252	9 950	8 375	13 576	20 046

Omakapital

Aktsiakapital	12 180	12 180	12 418	11 176	11 176
Ülekurss	240	240	804	804	804
Reservid	31 424	19 393	18 047	19 214	2 844
Jaotamata kasum	18 635	26 664	26 817	29 113	55 048
Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital kokku	62 479	58 477	58 086	60 307	69 872
Mittekontrolliv osalus	1 340	1 365	118	85	59
KOKKU OMAKAPITAL	63 819	59 842	58 204	60 392	69 931
PASSIVA KOKKU	71 071	69 792	66 579	73 968	89 977

Allikas: ABB AS ning AS Harju Elektri majandusaasta aruanded 2013–2017, autori arvutused

Lisa 8. AS Harju Elekter kasumiaruanne aastatel 2013–2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Müügitulu	48 288	50 606	60 656	61 167	102 402
Müüdnud toodete kulud	-39 830	-41 525	-50 357	-50 806	-87 043
Brutokasum	8 458	9 081	10 299	10 361	15 359
Turustuskulud	-2 627	-2 720	-2 657	-3 034	-3 866
Üldhalduskulud	-4 067	-4 042	-4 337	-4 138	-5 981
Muud äritulud	38	27	70	76	49
Muud ärikulud	-59	-118	-99	-84	-119
Kokku ärikasum (-kahjum)	1 743	2 228	3 276	3 181	5 442
Finantstulud	2 648	5 661	822	775	24 869
Finantskulud	-46	-38	-36	-24	-96
sh intressikulud	-33	-31	-33	-24	-28
Kasum sidusettevõttest kapitaliosaluse meetodil	1 303	817	0	0	0
Sidusettevõtte müügikasum	0	1 785	0	0	0
Kasum (kahjum) enne maksustamist	5 648	10 453	4 062	3 932	30 215
Tulumaks	-475	-675	-876	-708	-1 083
PUHASKASUM	5 173	9 778	3 186	3 224	29 132

Allikas: ABB AS ning AS Harju Elektri majandusaasta aruanded 2013–2017, autori arvutused

Lisa 9. AS Harju Elektri bilansi vertikaalanalüüs aastatel 2013–2017

AKTIVA

Käibevara	2013	2014	2015	2016	2017
Raha	5,8%	14,3%	8,6%	4,4%	12,2%
Lühiajalised finantsinvesteeringud	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	11,0%
Äritegevuse ja muud nõuded	8,0%	9,3%	10,0%	11,5%	15,1%
Ettemaksed	0,4%	0,7%	0,4%	1,0%	1,2%
Ettevõtte tulumaks	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0,1%
Varud	8,2%	11,6%	10,7%	13,1%	14,5%
KÄIBEVARA KOKKU	22,4%	36,0%	29,8%	30,1%	54,1%

Põhivara

Edasilükkunud tulumaksu vara	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%
Investeeringud sidusettevõttesse	5,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Pikaajalised finantsinvesteeringud	44,1%	27,4%	30,3%	29,7%	5,2%
Kinnisvarainvesteeringud	16,4%	17,4%	19,5%	17,9%	19,9%
Materiaalsed põhivarad	11,4%	11,4%	12,0%	14,8%	13,3%
Immateriaalsed põhivarad	0,6%	7,8%	8,2%	7,3%	7,4%
PÕHIVARA KOKKU	77,6%	64,0%	70,2%	69,9%	45,9%
VARAD KOKKU	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Lisa 9 järg

PASSIVA	2013	2014	2015	2016	2017
Lühiajalised kohustised					
Võlakohustused	0,9%	0,4%	0,4%	1,1%	0,7%
Võlad tarnijatele ja muud võlad	6,2%	10,0%	9,1%	11,2%	14,2%
Ostjate ettemaksud	0,0%	0,0%	0,0%	1,2%	1,5%
Võlg aktsionäridele	0,0%	0,0%	0,0%	1,7%	0,0%
Maksuvõlad	1,4%	1,5%	1,4%	1,5%	2,3%
Ettevõtte tulumaks	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%	0,3%
Lühiajalised eraldised	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%
LÜHIAJALISED KOHUSTISED KOKKU	8,6%	12,0%	11,2%	16,8%	19,0%

Pikaajalised kohustised

Võlakohustused	1,5%	1,2%	0,0%	0,0%	0,0%
Muud pikaajalised kohustused	0,1%	1,1%	1,4%	1,6%	3,2%
Pikaajalised kohustused kokku	1,6%	2,2%	1,4%	1,6%	3,2%
KOKKU KOHUSTISED	10,2%	14,3%	12,6%	18,4%	22,3%

Omakapital

Aktsiakapital	17,1%	17,5%	18,7%	15,1%	12,4%
Ülekurss	0,3%	0,3%	1,2%	1,1%	0,9%
Reservid	44,2%	27,8%	27,1%	26,0%	3,2%
Jaotamata kasum	26,2%	38,2%	40,3%	39,4%	61,2%
Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital kokku	87,9%	83,8%	87,2%	81,5%	77,7%
Mittekontrolliv osalus	1,9%	2,0%	0,2%	0,1%	0,1%
KOKKU OMAKAPITAL	89,8%	85,7%	87,4%	81,6%	77,7%
KOHUSTUSED KOKKU	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Allikas: ABB AS ning AS Harju Elektri majandusaasta aruanded 2013–2017, autori arvutused

Lisa 10. AS Harju Elektri bilansi horisontaalanalüüs aastatel 2013–2017

AKTIVA	2013 vs 2014		2014 vs 2015		2015 vs 2016		2016 vs 2017	
	muutus abs	muutus %	muutus abs	muutus %	muutus abs	muutus %	muutus abs	muutus %
Käibevara								
Raha	5 882	143,39%	-4 273	-42,80%	-2 433	-42,60%	7 714	235,33%
Lühiajalised finantsinvesteeringud	35	N/A	-35	-100,00%	0	0,00%	9 935	N/A
Äritegevuse ja muud nõuded	785	13,77%	194	2,99%	1 802	26,98%	5 095	60,08%
Nõuded ja ettemaksud	199	77,73%	-177	-38,90%	493	177,34%	347	45,01%
Ettevõtte tulumaks	38	92,68%	-51	-64,56%	-4	-14,29%	32	133,33%
Varud	2 303	39,70%	-956	-11,80%	2 564	35,87%	3 325	34,24%
KÄIBEVARA KOKKU	9 242	58,13%	-5 298	-21,07%	2 422	12,21%	26 448	118,79%
Põhivara								
Edasilükkunud tulumaksu vara	-7	-99,99%	57	N/A	-20	-35,09%	19	51,35%
Investeeringud sidusettevõttesse	-3 598	-100,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Pikaajalised finantsinvesteeringud	-12 194	-38,91%	1 043	5,45%	1 802	8,93%	-17 306	-78,70%
Kinnisvarainvesteeringud	446	3,82%	881	7,28%	283	2,18%	4 608	34,72%
Materiaalsed põhivarad	-161	-1,98%	42	0,53%	2 962	36,98%	1 011	9,21%
Immateriaalsed põhivarad	4 993	1145,18%	62	1,14%	-60	-1,09%	1 229	22,63%
PÕHIVARA KOKKU	-10 521	-19,07%	2 085	4,67%	4 967	10,63%	-10 439	-20,19%
AKTIVA KOKKU	-1 279	-1,80%	-3 213	-4,60%	7 389	11,10%	16 009	21,64%

Lisa 10 järg

PASSIVA	2013 vs 2014		2014 vs 2015		2015 vs 2016		2016 vs 2017	
Lühiajalised kohustused	muutus abs	muutus %	muutus abs	muutus %	muutus abs	muutus %	muutus abs	muutus %
Võlakohustused	-376	-57,49%	18	6,47%	508	171,62%	-179	-22,26%
Võlad tarnijatele ja muud võlad	2 552	57,52%	-946	-13,54%	2 240	37,07%	4 519	54,56%
Ostjate ettemaksed	0	0,00%	0	0,00%	857	N/A	452	52,74%
Võlg aktsionäridele	0	0,00%	0	0,00%	1 242	N/A	-1 242	-100,00%
Maksuvõlad	103	10,63%	-128	-11,94%	131	13,88%	1 031	95,91%
Ettevõtte tulumaks	-3	-20,00%	134	1116,67%	-13	-8,90%	137	103,01%
Lühiajalised eraldised	3	8,33%	-5	-12,82%	-19	-55,88%	9	60,00%
LÜHIAJALISED KOHUSTISED KOKKU	2 279	37,29%	-927	-11,05%	4 946	66,27%	4 727	38,09%

Pikaajalised kohustused

Võlakohustused	-280	-25,50%	-818	-100,00%	0	0,00%	0	0,00%
Muud pikaajalised kohustused	699	1625,58%	170	22,91%	255	27,96%	1 743	149,36%
Pikaajalised kohustused kokku	419	36,72%	-648	-41,54%	255	27,96%	1 743	149,36%
KOKKU KOHUSTISED	2 698	37,20%	-1 575	-15,83%	5 201	62,10%	6 470	47,66%

Omakapital

Aktsiakapital	0	0,00%	238	1,95%	-1 242	-10,00%	0	0,00%
Ülekurss	0	0,00%	564	235,00%	0	0,00%	0	0,00%
Reservid	-12 031	-38,29%	-1 346	-6,94%	1 167	6,47%	-16 370	-85,20%
Jaotamata kasum	8 029	43,09%	153	0,57%	2 296	8,56%	25 935	89,08%
Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital kokku	-4 002	-6,41%	-391	-0,67%	2 221	3,82%	9 565	15,86%
Mittekontrolliv osalus	25	1,87%	-1 247	-91,36%	-33	-27,97%	-26	-30,59%
KOKKU OMAKAPITAL	-3 977	-6,23%	-1 638	-2,74%	2 188	3,76%	9 539	15,80%
PASSIVA KOKKU	-1 279	-1,80%	-3 213	-4,60%	7 389	11,10%	16 009	21,64%

Allikas: ABB AS ning AS Harju Elektri majandusaasta aruanded 2013–2017, autori arvutused

Lisa 11. AS Harju Elektri kasumiaruande vertikaalanalüüs aastatel 2013–2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Müügitulu	100%	100%	100%	100%	100%
Müüdnud toodete kulud	-82,5%	-82,1%	-83,0%	-83,1%	-85,0%
Brutokasum	17,5%	17,9%	17,0%	16,9%	15,0%
Turustuskulud	-5,4%	-5,4%	-4,4%	-5,0%	-3,8%
Üldhalduskulud	-8,4%	-8,0%	-7,2%	-6,8%	-5,8%
Muud äritulud	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%
Muud ärikulud	-0,1%	-0,2%	-0,2%	-0,1%	-0,1%
Kokku ärikasum (-kahjum)	3,6%	4,4%	5,4%	5,2%	5,3%
Finantstulud	5,5%	11,2%	1,4%	1,3%	24,3%
Finantskulud	-0,1%	-0,1%	-0,1%	0,0%	-0,1%
Kasum sidusettevõttest kapitaliosaluse meetodil	2,7%	1,6%	0,0%	0,0%	0,0%
Sidusettevõtte müügikasum	0,0%	3,5%	0,0%	0,0%	0,0%
Kasum (kahjum) enne maksustamist	11,7%	20,7%	6,7%	6,4%	29,5%
Tulumaks	-1,0%	-1,3%	-1,4%	-1,2%	-1,1%
PUHASKASUM	10,7%	19,3%	5,3%	5,3%	28,4%

Allikas: ABB AS ning AS Harju Elektri majandusaasta aruanded 2013–2017, autori arvutused

Lisa 12. AS Harju Elektri kasumiaruande horisontaalanalüüs aastatel 2013–2017

	2013 vs 2014		2014 vs 2015		2015 vs 2016		2016 vs 2017	
	muutus abs	muutus %	muutus abs	muutus %	muutus abs	muutus %	muutus abs	muutus %
Müügitulu	2 318	4,80%	10 050	19,86%	511	0,84%	41 235	67,41%
Müüdüd toodete kulud	-1 695	-4,26%	-8 832	-21,27%	-449	-0,89%	-36 237	-71,32%
Brutokasum	623	7,37%	1 218	13,41%	62	0,60%	4 998	48,24%
Turustuskulud	-93	-3,54%	63	2,32%	-377	-14,19%	-832	-27,42%
Üldhalduskulud	25	0,61%	-295	-7,30%	199	4,59%	-1 843	-44,54%
Muud äritulud	-11	-28,95%	43	159,26%	6	8,57%	-27	-35,53%
Muud ärikulud	-59	-100,00%	19	16,10%	15	15,15%	-35	-41,67%
Kokku ärikasum (-kahjum)	485	27,83%	1 048	47,04%	-95	-2,90%	2 261	71,08%
Finantstulud	3 013	113,78%	-4 839	-85,48%	-47	-5,72%	24 094	3108,90%
Finantskulud	8	17,39%	2	5,26%	12	33,33%	-72	-300,00%
Kasum sidusettevõttest kapitaliosaluse meetodil	-486	-37,30%	-817	-100,00%	0	0,00%	0	0,00%
Sidusettevõtte müügikasum	1 785	N/A	-1 785	-100,00%	0	0,00%	0	0,00%
Kasum (kahjum) enne maksustamist	4 805	85,07%	-6 391	-61,14%	-130	-3,20%	26 283	668,44%
Tulumaks	-200	-42,11%	-201	-29,78%	168	19,18%	-375	-52,97%
PUHASKASUM	4 605	89,02%	-6 592	-67,42%	38	1,19%	25 908	803,60%

Allikas: ABB AS ning AS Harju Elektri majandusaasta aruanded 2013–2017, autori arvutused

Lisa 13. ABB AS ja AS Harju Elektri suhtarvude näitajad aastatel 2013–2017

	ABB AS					AS Harju Elekter				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Lühivõlgade üldine kattekordaja	1,7	1,3	0,8	0,9	0,8	2,3	2,8	2,7	2,1	2,4
Kiire maksevalmiduse kordaja	1,08	0,79	0,46	0,68	0,56	1,65	2,03	1,70	1,01	2,08
Puhas käibekapital	18 379	10 755	-12 667	-4 221	-10 174	9 788	16 751	12 380	9 856	31 577
Võlakordaja	0,52	0,58	0,61	0,62	0,65	0,10	0,14	0,12	0,18	0,22
Kohustuste ja omakapitali suhe	1,07	1,36	1,55	1,63	1,87	0,11	0,16	0,14	0,22	0,28
Intressikulude kattekordaja	20,75	19,78	9,23	30,68	-1,80	52,82	71,87	99,27	132,54	194,36
Raha keskmine laekumisperiood	...	54,58	52,29	55,29	67,76	...	44,07	40,34	45,77	36,71
Varude käibekordaja	...	1,58	1,67	1,78	1,50	...	0,72	0,89	0,87	1,25
Koguvara puhasrentaablus (ROA)	...	6,62	1,09	12,29	-1,63	...	13,88	4,67	4,59	35,54
Omakapitali puhasrentaablus (ROE)	20,94	15,4	2,92	28,29	-4,59	8,11	16,34	5,47	5,34	41,66

Allikas: ABB AS ning AS Harju Elektri majandusaasta aruanded 2013–2017, autori arvutused